

ГОЛОС УКРАЇНИ

Влада — Радам!

Газета Верховної Ради Української РСР

◆ № 50 ◆ Четвер, 14 березня 1991 року ◆

Ціна 10 коп.

ОЙ, ЧИЙ ТО КІНЬ СТОЇТЬ?

Один французький класик сказав, що немає в світі нічого кросивішого, оніж кінь на бігу і жінка, що танцює. Но те він і класик, щоб йому вірити. Але у нас і без нього, без класико, коли ностов весна, оті боби, що вічно сидять попід ворітками, висловлюють урочисту фразу:

— Ой Дівки тобунами пішли... І в тому немає оні краплі зло, новпаки, — прихований захват, бо дівки, та ще й тобунами — ознака могутності ночі, символ її розуму, здатного цінити красу.

Ви чули коли-небудь про село, де головою колгоспу узявся не зо щось тям, а — зо наголодження генетичних зв'язків з утраченим сільським світоглядом. Йому, голові, немо коли взору глянути, — а він, побудував у селі кіно-спортивний комплекс з іподромом... (Закінчення на 9-й сторінці).

Фото Валерія ІНЮТИНА

ГЕНЕРАЛЬНИЙ секретар ООН Х. П. де Кюльар призначив Маргарет Енсті координатором діяльності Організації Об'єднаних Націй по подорожню наслідків аварії на Чорнобильській АЕС.

НАВТОВИКИ Зхідно-Сибірського нафтового комплексу звернулися до Президента СРСР з попередженням про енергетичну кризу, яке наступат.

ШВЕЙЦАРСЬКА авіакомпанія «Свіссер» відкриває два нових маршрути Цюрих — Відень — Київ і Цюрих — Відень — Ленінград. Полоти адіас-новатимуться щодні на тиждень на кожному з напрямів.

ПРЕЗИДЕНТ ТУРЕЧЧИНИ НА УКРАЇНІ

Декларація про державний суверенітет України передбачає насамперед здійснення Українською РСР зносин з іншими державами. Наочним прикладом того, що цей процес набрав сил, став приїзд на Україну Президента Турецької Республіки Тургута Озала.

У Київському аеропорту «Бориспіль» було піднято державні прапори Турецької Республіки, Радянського Союзу і Української РСР.

Після трьох літан Т. Озала і його дружину зустрічали Голова Верховної Ради Української РСР Л. Кравчук з дружиною, керівник Секретаріату Верховної Ради УРСР М. Хоменко, вступили Голови Рад Міністрів Української РСР В. Урутин, міністри республіки А. Зленко, Ю. Олененко, голова Київської мислярад Г. Малишевський.

Разом з Т. Озалом на Україну приїхав міністр закордонних справ А. Альтімохчі, міністр культури Н. Зебечі, начальник секретаріату Президента К. Ямак. (Закінчення на 2-й стор.).

Якщо про Василя Стуса сьогодні багато говорять і пишуть, то його побратим-страждальцем Олексій Тихий дотепер вносить записки в тіні.

Фрагменти статті «Думки про рідний Донецький край», вна була написана Олексієм Тихим вісімнадцять років тому і на суді інквізиціонного автору як «антирадянська» й «наплевницька», читайте на сторінках

існує багато досліджень, в яких доводиться, що Андрій Первозваний ніколи не бував на праукраїнських землях. І будуть написані ще сотні томів, але вперше все одно віритиме, що ходив він нашими стежками, лив воду із Дніпра, ділав із ївшими пращурями годинні радості і печалі.

Уривок з нового міфологічного роману «Андрій Первозваний» читайте на сторінках

ПРЕЗИДЕНТ ТУРЕЧЧИНИ НА УКРАЇНІ

Голос України

Газета Верховної Ради
Української РСР

Головний редактор
Серій ПРАВДЕНКО

Редколегія:
Олександр БІЛИК
заступник головного
редактора
Анатолій ГОРЛОВ
заступник головного
редактора
Олександр
СЕМЬЯНОВ
кандидат
АН УРСР
Володимир
КРАСНОДЕМСЬКИЙ

Леонід
САМОЙЛЕНКО
заступник головного
редактора

Борис
СІДОРЕНКО
заступник головного
редактора

Анатолій
СОЛОНСЬКИЙ

Віталій СУДДА
відповідальний
секретар

Засновник —
Верховна Рада
Української РСР

Адреса редакції:
УРСР, 251047
Київ-47, ул. Нестерова, 4
Рукописи
не рецензуються і
не повертаються.
Думки авторів
публікацій у «Голосі
України» не завжди
збігаються з точкою
зору редакції.

Індекс 40955.
Тираж 166 300.
Передплата ціна
в рік 19 крб. 80 коп.

Газета виходить
5 разів на тиждень.
У вівторок —
на 6 сторінок,
середу, четвер,
п'ятницю та суботу —
на 16 сторінок.

(Закінчення.
Початок
на 1-й сторінці).
посол Турецької Республіки
в Радянському Союзі В. Бу-
рал, інші офіційні особи.
Серед супроводжуючих —
посол СРСР у Турецькій
Республіці А. Чернишов.

Під час церемонії зустрічі
дружини Т. Озала юнак та
дівчина в українських націо-
нальних костюмах вручили
букет з квітами.

З аеропорту кортеж авіа-
машиною у супроводі ескорти
мотористів вирушив до
резиденції високого гостя.
У програмі поїздки — пок-

ладення віни на могилу
Невідомого солдата, бесіда
в Голови Верховної Ради
Української РСР Л. Кравчука,
відвідини Ніко-Печер-
ського та Софійського істо-
ричних заповідників.

Ця поїздка Президента Ту-
рецької Республіки прохो-
дить через Україну не випад-
ково. Давні дружні стосунки
зв'язують УРСР і Турецьку
Республіку. Туреччина була
однією з перших країн світу,
яка ще в 1918 році де-
юре визнала Україну. З
1918 по 1922 рік у Стамбу-

лі працювало українське кон-
сульство, а 2 січня 1922 ро-
ку було підписано першу
угоду про дружбу й братер-
ство між Україною й Туреч-
чиною. Тоді, у двадцяти ро-
ках, обидві завоюванняго-
рьового обороту нашої рес-
публіки в Туреччині стано-
вило близько 45 відсотків
усього зовнішньоторгове-
льного обороту України.

Новий поштовх одержали
україно-турецькі взаємини
протягом кількох останніх
років. 24 листопада 1989
року в Анкарі було підписано

проголошення про розвиток
торговельно-економічних від-
носин між УРСР та Турець-
кою Республікою, спрямо-
ваний на розширення еко-
номічного й культурного спів-
робітництва. Наголошено
за наявності національних
комісій УРСР і Туреччини
проспівати реальні можливості
налагодження плідних між-
сторонніх контактів в
економічній, науковій, культурній, економічній, ін-
дустріальній, екологічній та
гуманітарній галузях.

Зокрема вже чимало зро-
блено в розвитку взаємин
культурних зв'язків у Києві
успішно функціонує
товариство «Україна —
Туреччина», плідно здійснює
створити кафедрі турецької
мови в одному з навчальних
зав'язків України і українсь-
кої мови в Туреччині.

Стая і перспективні нап-
ряти україно-турецьких від-
носин докладно обговорюва-
лись під час бесід між
Л. Кравчуком і Т. Озалам,
що відбулися вчора у другий
1922 році, між не могли здо-
гадатися, що їх майже всіх
перестаріють, що селі на-
ших насильно завоюють
колоністи, змортіть мільйони
людей штучним голодом, от-
рують Чорним морем, украї-
нці у містах арештують і
посилають наріз в Україну в
черги за квартирами, бли-
зкою, салом, ковбасою, горі-
лкою.

Тимофія ПРОКОПЕНКО,
Володимир САВАНОВ
спеціальні кореспонденти
«Голосу України»

На знімку: зустріч в аеро-
порту. Фото
Олександра КЛИМЕНКА

Референдум: точка зору

«Так» чи «Ні»?

ПОЗИЦІЯ ФРАКЦІ БЕЗПАРТИЙНИХ НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ
ВЕРХОВНОЇ РАДИ УРСР ЩОДО РЕФЕРЕНДУМУ
17 БЕРЕЗНЯ 1991 РОКУ

Наші зустрічі з виборцями,
присвячені референдуму,
свідчать про те, що політичні
в черговий раз з недостатньою
повагою поставилися до
мільйонів простих людей.

Зараз серед населення
України сформувалося три
панівні позиції. Одні вважа-
ють, що Україна повинна
бути у складі СРСР як єди-
ної федеративної держави.
Інші переконані, що Україна
має залишитися у складі
Союзу, але хочуть, щоб він
перетворився в економічно і
політично союз суверенних
держав. Чимала частина на-
роду бачить майбутнє України
як самостійної держави.
Саме ці три позиції в прості,
чіткі і зрозумілі форми
мали б бути представлені на
вибір людям в одному бюле-
тені. Замість цього вони
мають два бюлетені з запутаними,
скажаними і мало зрозумілими
запитаннями, за яких умов
заснованими шляхи політи-
ки, які знають, чого хо-
чуть. А мільйони безграбіж-
них простих трудящих в ре-
зультаті не збагнуть, як їм
голосувати. Саме їм ми хо-
чемо роз'яснити, чого хочуть
політики, які укладали бюле-
тень.

Перший бюлетень створено
у Москві. Ті, хто формулю-
вав запитання щодо бюле-
теня, хочуть, щоб ми сказали

«Так» і тим самим проголо-
сували за те, щоб СРСР
включно з Україною зали-
шався єдиною федерацією
з дещо розширеними
повноваженнями і правами
республік державою з силь-
ним урядом і Президентом,
і спільною конституцією і
армією, а єдиною грошовою
системою і єдиним економіч-
ним простором.

Автор бюлетеня Верхов-
ної Ради України бажавої
зберегти Союз, але хочуть,
щоб він економічно зміню-
вався, перетворившись у союз
суверенних держав, де кожна
державна сама б вирішувала
всі основні питання свого
політичного і економічного
життя, як такий званий Центр
мав би певне коло доруче-
нь, відповідно би за їх виконан-
ня. Найкраще б відповісти на
стратегічну оборону, захист
природи, космічні досліджен-
ня, зв'язок і транспорт. Док-
торів, що другий бюле-
тень є розвитком чи про-
довженням першого Мовала,
перший бюлетень дає відпо-
відь, чи людина є за Союз,
а другий — за який Союз.
Ні, це не так. Московський
бюлетень пропонує слугу
федеративну державу а кін-
ця — союз суверенних
(тобто незалежних) держав.
Виходячи з цього, фракція
безпартійних у парламенті
визначила свою позицію у

голосуванні. В московському
бюлетені ми залишили слово
«Так», а в київському «Так».
Якщо ми скажемо «Так» у
бюлетені Верховної Ради
України, ми тим самим від-
криємо шлях до незалежності.
Ми дамо Верховній Раді
України і її керівництву мандат
на якнайшвидше втілення
в життя нашої Декларації
про державний суверенітет.
Ми тим самим підтвердимо,
що прагнемо повної
економічної самостійності,
хочемо повністю розпорядитися
своєю землею і надрами,
хочемо мати свої гроші і
митні норми, щоб наші то-
вари не розкупували, щоб ми
арештуємо пошкодження, що
нам завдали гроші, які люди не
дають і на себе не одягають.
Нарешті, ми наші діти
привітати служили в армії
в Україні, а наші, не московсь-
кі, носили представителі Украї-
ни в інших державах.

Проголосували «Ні» в
союзному бюлетені, ми
арештуємо пошкодження, що
нам завдали гірший історичний
досвід України. Бюлетень
України, який ми запитали
з Москви, приходить в собі
небезпеку. Адак в дискусії
було передбачено, щоб
наших селі зацікавити,
щоб зрозуміти Запорозьку
Січ, щоб слово «Україна»
защитити на «Малоросії», а

українську мову оголосити
«некультурним селянським
виреченням». Так само українсь-
кі бюлетені, що прагнуть
відокреплення України і хоті-
ли б будувати нове життя, за-
владдали союзники в другий
1922 році, між не могли здо-
гадатися, що їх майже всіх
перестаріють, що селі на-
ших насильно завоюють
колоністи, змортіть мільйони
людей штучним голодом, от-
рують Чорним морем, украї-
нці у містах арештують і
посилають наріз в Україну в
черги за квартирами, бли-
зкою, салом, ковбасою, горі-
лкою.

Ми знаємо, що виходячи з
вишляденого висше, багатьох
людей не хочуть голосувати
«Так» по обох бюлетенях, по-
бочимось буд-якого Союзу,
Але ж третнього бюлетеня у
нашій Декларації в житті
Ради УРСР говорити про те,
що більшість населення Укра-
їни не бачить ставлення
тання про іст. Але ж сказавши да-
ти «Ні», за певних умов можна
заблокувати курс Верховної
Ради на втілення в життя
нашої Декларації і зробити
недобру послугу самим собі.
Отже, на нашу думку, слід
відповісти «Так» на запитан-
нях республіканського бюле-
теня.

17 березня ми прийдемо
до виборчих урн і проголо-
суємо, як підказує нам ін-
телектуальний народ сумні-
в. Пам'ятаймо, що ми го-
лосуємо за долю наших дітей,
нашого народу, за долю
України!

За дорученням фракції
безпартійних II співго-
лосувати народні депутати
Української РСР
ЮРІЯ ГІНАТКЕВИЧ та
Олександр ПІСНУН

Суспільно-політичні аргументи останнього часу, такі, як проголошення державного суверенітету УРСР, відгукуються на перехід на ринкову економіку, початок демонтажу адміністративно-командних управлінських структур, загострили широкий громадський інтерес до економічного потенціалу республіки та його використання, можливість самозабезпечення і створення належних умов життя для кожної людини. В засобах масової інформації з цього приводу циркулює багато чуток, що нерідко вводять унаслідок суспільних економічних проблем до підрахунку багатомільярдних сум іноземних валютних центрів з України. Належна статистична інформація не враховується або перекручується на догоду певним політичним поглядам.

Спробою окреслити, так би мовити, основні риси економічного портрета нашої республіки.

бовація, а щодо цін, передбачуваних реформою, приблизно з півтора раза більше.

За попередніми даними, практично не змінюється картина товарообігу і в 1990 році вийде сальдо становило 8,8 млрд. карбованців.

Продікуємо подальший шлях окремих елементів національного доходу. Грошові надходження населення від суспільного та особистого господарства (заробітна плата, доходи кооперативів, пенсії,

му господарстві можна було б продовжити там само, як і позитивні економічні, енологічні, соціальні наслідки їх усунення.

Оборотні шоло ввозу та вивозу продукції характеризують матеріальні пропорції суспільного виробництва. Фінансовий аспект взаємодії виробництва визначається розрахунками між союзними і республіканськими бюджетами та управлінськими структурами. Весь прибуток виробничої та невиробничої сфер нараховував 49,1 млрд. карбованців, з них до союзного бюджету надійшло 7,1 млрд. та до республіканського — 10,0 млрд. карбованців. Разом з іншими видами платежів (амортизаційними відрахуваннями, податками тощо), за винятком надходжень із союзного бюджету та чотвора частини доданих, достатньо. Україна перелада центр 8,7 млрд. карбованців.

Значно більшу участь бере УРСР у кредитуванні загальносоюзних витрат, тобто надає частину грошових на громадянстві у борг. За станом на 1 січня 1991 року в користуванні центру перебувало 49 відсотків загального обсягу кредитних ресурсів (на 1 січня 1990 року — 42 відсотків). З них республіка оперувала 2,2 млрд. карбованців доходу.

Слід мати на увазі, що розширення кредитних вкладень у народне господарство України певною мірою супроводжуватиметься посиленням інфляційних процесів. Цей стислий огляд економічного стану України на підставі статистичних показників макроекономіки наочно показує можливість республіки в розвитку народного господарства, взаємодії з центром та союзниками республіки.

Ніна ЛЮСІНА,
начальник управління
Держкомстату УРСР.

З 30 листопада заборони ввозу автомобілів «Нова» виробництва «Об'єднання «АвтоАЗ» з однієї з лівих частин та з інших моделей автомобілів. На вимогу матури.

70 тисяч тонн автомобілів вивозу створено листа не рин необхідно заводу для ринкового апарату. А на початок цього року Міністерство автомобільного і сільськогосподарського підприємства, а решта вивозу була заборонена. Протяг там було реалізація. А на початок цього року Міністерство автомобільного і сільськогосподарського підприємства, а решта вивозу була заборонена. Протяг там було реалізація. А на початок цього року Міністерство автомобільного і сільськогосподарського підприємства, а решта вивозу була заборонена. Протяг там було реалізація.

На знімку: зупинку новеньких малолітніх паркетників «Вандро» на вулиці.

За станом 1991 року вироблено 12 тисяч автомобілів, з них близько 3 тисяч «Таріор». Україна не доставляла металу та інших комплектуючих, різниця виробництва зменшилася. Під загрозю опинилися різні типи легкових автомобілів — 140 тисяч.

Фото Бориса ДВОРНИКА (Укрінформ).

РЕСПУБЛІКА, ЦЕНТР, ЛЮДИ: ВЗАЄМНІ ДІЯНОСИНІ У ДІДЕРКА СТАТИСТИКИ

У 1989 році, за який повністю завершена робота та аналіз даних, валютний суспільний продукт УРСР за всіма народногосподарськими комплексами, включаючи обробництво, становив 275,9 млрд. карбованців, матеріальні виробничі витрати — 187 млрд. карбованців. Таким чином національний дохід становив 108,9 млрд. карбованців (за попередньою оцінкою в 1990 році суспільний продукт становив 288,3, а національний дохід — 117,7 млрд. карбованців).

Основне джерело національного доходу — чиста продукція виробничих галузей народного господарства, яка досягла 102,5 млрд. карбованців.

Із складу чистої продукції 58 млрд. карбованців становила оплата праці та доходи від експортних підприємств господарства населення, 44,5 млрд. карбованців — прибутковий продукт суспільства. Згідно з цим майже 57 відсотків робочого дня в матеріальному виробництві витрачалося на створення продукту для себе, а решту часу — на створення ресурсів для задоволення потреб суспільства.

Слід зазначити, що прибутковий продукт у національному доході вкладає ще дохід від господарської діяльності (8,4 млрд. карбованців) і в цілому становить 50,9 млрд. карбованців.

Як розподілявся національний дохід? На кінець грудня республіки використано 109 млрд. карбованців, у тому числі із споживання — 85,7, накопичення основних засобів на оборотних фондах — 22,2, відшкодування втрат щодо ліквідації наслідків аварії на чорнобильській АЕС та інших — 1,1 млрд. карбованців. Отже, витрачено на 0,1 млрд. карбованців більше, ніж вироблено, за рахунок перевищення вводу продукції до республіки над вивозом.

Інтенсивність товарообігу на Україні досить велика. В 1989 році ми ввели різні продукти на 54,5, а вивезли — на 48,0 млрд. карбованців. Таким чином, обсяг обороту наблизився до розміру національного доходу.

За міжреспубліканськими зв'язками вивозиться продукція на 0,5 млрд. карбованців більше, ніж надходить,

тобто підтримується активне сальдо. Зовнішня торгівля здебільше йде за протилежним результатом: експорт продукції (7,8 млрд. карбованців) на 7 млрд. карбованців менше імпорту (14,8 млрд. карбованців).

Взаємодії з іншими зарубіжними країнами оцінюється також у світових цінах. За ними експортна виручка становить 8,7 млрд. іноземних карбованців, а вартість імпортованих виробів — 9,2 млрд. іноземних карбованців.

Звідси — два висновки. По-перше, республіка поки що не вистачає валют для комерційної діяльності. Нині нестачу покриває чектв іллом перерозподілу, практично за рахунок УРСР, яка має великий дохід від продажу нафти за кордоном. По-друге, наша продукція має достатню конкурентоспроможність. Імпорти товарів були реалізовані в УРСР в середньому на 57 відсотків дорожче, ніж сфідувалося іноземним партнерам, і навіть при цьому попит не задовольнений. А вітчизняні вироби продано за кордоном за цінами, лише на 4 відсотка вищими від внутрішніх. Більше половини експорту припадало на промислову продукцію, енергетику, сировину, особливо цінні метали. В структурі імпорту домінували предмети широкого вжитку та інші товари, продукція, а також певні види сировини, на які зорієнтовані деякі підприємства.

З розвитком ринкових відносин можуть датися зважання певні складності у міжреспубліканських зв'язках. Спрощення виходу на іноземних партнерів загрозюватиме переорієнтацією поставок багатьох продуктів, які одержує Україна з інших республік і від яких відчутно залежить її економіка, на світовий ринок. Насамперед це стосується нафти та газу, світові ціни на які в 2,3 раза вищі, ніж у Союзі. Товари, що традиційно вивозить УРСР, або ігнорують у вартості відносно світових цін, як сільськогосподарські та харчові (в 2,5 раза), або є недостатньо кількості (наприклад, везення продуктів чорної металургії не збільшилося проти 1988 року). Загалом на розрахунок за світовими цінами наша республіка втратила 6,5 млрд кар-

бонів (тощо) після виходу податків дорівнювала 1,8 млрд. карбованців. Із цього видно, що значна частина додаткового продукту (27,3 млрд. карбованців) спрямовується на забезпечення доходу населення. Платив за один рік суми валютних грошей у населення збільшилася на 10 млрд. карбованців, з яких приріст задоволення до вкладах та державних пенсій 8,4, на руках у населення — 1,6 млрд. карбованців. За станом на 1 січня 1991 року обсяг грошових надходжень досяг 109,8 млрд. карбованців.

Природне зашита, чому при таких потужних продуктивних силах, ввозили додатково схожих продуктів на 4,5 млрд. карбованців, Україна не може задовольнити елементарні потреби своїх громадян? Відповідь у технологічній відсталості більшості галузей народного господарства і як наслідок — у нерозв'язаному питанні ресурсів виробничої сфери. Наприклад, металургія національного доходу у нас уваліч більша, ніж у розвинених країнах. Але потреби металургії використовуються приблизно сьомою частиною всіх ресурсів енергетики та чотвора частини ресурсів вугілля.

Вирішальні дотичні на вугілля становили 2,7 млрд. карбованців. У свою чергу, в енергетиці витрачається 12 відсотків ресурсів нафти та газу, в 2,5 раза більше, ніж у хімічній промисловості, де з них могли б бути створені сучасні матеріали, виробні потреби легшої та інших галузей промисловості, що виробляють споживачі товари. В машинобудуванні рік у рік виробничі потужності, апарати, комплектуючі виробів вперше за темпами зростання виробничої готової виробів, що свідчать, зокрема, про недостатню надійність та довговічність продукції в цілому.

Неефективність є діяльністю сільського господарства. Порівняно з 1985 роком дощів на сільськогосподарську сировину зросли майже вдвічі, а виробничої продукції сільського господарства — тільки на 23 відсотки. Завдяки дотациям при існуючому господарському механізмі збільшились не тільки доходи підприємств галузі, а й оплата праці. Взагалі перелік «вузівних» місць у народно-

ВИТИ ВИБІР

респуб-
ли в Укра-
їні про
вирішують
Про те,
Центральної
Лав-

дільниці
ність цьо-
кожна
органі-
абсолют
послани
дільни-
ків, які
соціалі-
зацією й
впливом
власної
підпид-
дрозділу
Поперед-
ність не
офіційно-
і такі
сторії всієї
ж-який ви-
журналіс-
ти на ви-
достатньо
ного по-

дих пред-
визначені
Центр-
ської ко-
пояснен-
гласності
референ-
комісії
представ-
держав-
інформацію.
УВАННЯМ:
дільниці для
кількості бюле-
комісії, ви-
включе-
дільниці
мають
ферендумі
ПІД-
ННЯ: адре-
за станом
причини
в примі-
у місті
і кіль-
проголо-
ний час,
укожно ко-
ЗАКІНЧЕН-
ННЯ: загв-
дія, вве-
вола може
язку з при-
ні не бу-
івів, кіль-
отримали
і окремо—

республіканські бюлетні, кіль-
кість громадян, які проголо-
сували, теж окремо по кож-
ній позиції, нільність пога-
шех бюлетнів та кількості
бюлетнів, що знаходилися в
скриньках, і були використані
для голосування виборців
і тих громадян, які голосува-
ли не на дільниці. ПІСЛЯ
ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ГО-
ЛОСУВАННЯ КОМІСІЯ ПО-
ВІННИ НАДАТИ ТАКІ ВІ-
ДОМОСТІ: кількість грома-
дян, які проголосували «за»
і «проти», і нільність бюле-
тнів, визначені недійсними.
Усі дані повинні збігатися з
протоколами, що подаватимуть-
ся в республіканську комі-
сію референдуму. В разі ви-
явлення порушень, комісія
повинна їх негайно розгляну-
ти і зробити належні виснов-
ки, а представникам громад-
ських організацій дати відпо-
віді на їхні зауваження. Не-
вирішені питання розгляда-
тимуть окружні або республі-
канська комісія референду-
му. До протоколу на окремій
дільниці додаються всі скарги,
що надійшли від грома-
дян або представників різних
організацій, і висновки комі-
сії за цих скаргами.

— А якщо виникнуть кон-
флікти між представниками різ-
них організацій, що робити?

— Яке думаю, що це мо-
же бути, бо всі організації,
підприємства й індивідуальні
громадяни одержали рівне право
спостерігати за ходом рефе-
рендуму. Конфлікти, які ви-
никли і про які нам відомо в
різних регіонах, попередньо
вирішені саме таким шляхом.
Навіть на Західній Україні,
де був прецедент невключен-
ня до складу дільничних ко-
місій представників Компар-
тії України на тій підставі,
що вона в республіці офіцій-
но не зареєстрована. На Сході
також подібне було з Рухом
та іншими новими організа-
ціями. Всі вони, повторюю,
мають однакове, рівне право
спостерігати за ходом рефе-
рендуму. Агітація в день ре-
ферендуму будь-якого забо-
рошена. Для того, щоб грома-
дянин міг у всьому розібратися
сам і вільно зробити свій
вибір, на дільницях ма-
ють бути пояснювальні пла-
кати, що вказуватимуть, ті
чи інші варіанти волевияв-
лення залежати від закресле-
них відповідей.

— Як державні вктя вва-
жаються законною підста-
вою для проведення референ-
думу й опитування?

— Закон СРСР про ре-

ферендум, про вибори народ-
них депутатів. Постакова
Верховної Ради УРСР про
проведення референдуму 17
березня 1991 року та інст-
руктивні листи Центральної
республіканської комісії ре-
ферендуму СРСР.

— А що для вас особисто
означає референдум 17 бе-
резня? Адже на Україні є
різні погляди на нього...

— Для мене як для члена
Центральної республікансь-
кої комісії референдуму
СРСР цього дня го-
ловним буде дотриман-
ня законності. А як для
людини 17 березня для мене
— це день, що може рішуче
вплинути на можливість по-
будови суверенної Українсь-
кої держави. 17 березня —
це унікальний момент часу,
коли позиція Верховної Ра-
ди, що складається переваж-
ною більшістю з комуністів,
збігається з позицією Руху.
І парламент, і Рух заклика-
ють дати ствердну відпові-
дь на запитання республікансь-
кого референдуму: бо це —
вагомий крок до сувереніте-
ту. Інші варіанти можуть за-
галмувати цей процес, пе-
рекресляти Декларацію про
державний суверенітет, ви-
являти кедовіру до парламен-
ту, який прийняв рішення
про республіканський плебіс-
цит. Тим же, кого лякають
тані слова запитань, як «со-
юз», «радянських», і вони
відмовляються голосувати,
я б порадиш усвідомити юри-
дичний зміст цих слів, а не
неруватися емоціями і фор-
малізмом. Якщо ми говори-
мо про союз, то мова йде-
ся про об'єднання різних
держав і про те, що Україна
не може жити без союзу з
іншими державами, повинна
інтегруватися у європейський
дім, у союз європейських
держав. Слово «союз» — це
не обов'язково СРСР. Те ж
саме стосується й слова «ра-
дянських». Воно, звичайно,
за останні десятиріччя набу-
ло суттєво пропагандистського
змісту, якщо говорити про
радянську форму державної
влади. Але сама ця форма
державності є історичною
України — це з часів козац-
чини, коли головною формою
влади були ради. Коли на-
родилася Українська держа-
ва в ХХ сторіччі, її верхов-
ним законодавчим органом
теж була Центральна Рада.

Голосувати треба за Укра-
їну майбутнього.

Вів бесіду
Володимир СКАНЯ.

ДЕНЬ «ПІК» НАБЛИЖАЄТЬСЯ

Навряд чи 17 березня ми
будемо відзначати як свято,
одне з багатьох, на які був
досить явним застійний час.
Та, попри все, цей день увій-
де в наше життя, в історію,
бо ножен з нас матиме змо-
гу висловити свою особисту
думку щодо Союзу СРСР. Бу-
де така змога й у моїх земля-
ків-донецчан.

Підготовка до референду-
му в області розпочалася ще
на початку лютого. На терри-
торії Донецчини створено
один-єдиний виборчий (ного
об'єднано?) округ, у містках —
понад 2300 дільниць. Функ-
ції окружної комісії референ-
думу покладено на обласну
виборчу комісію по виборах
народних депутатів 12-ї
Ради. Створення цієї
комісії. Здавалося б, все від-
бувається на демократичній
основі. Але не завжди і не
скрізь...

Своєрідно розпочав підго-
товку до Всесоюзного рефе-
рендуму виконком Київської
райради Донецька. Голова
Ради В. Рибак оперативно
зібрав нараду керівників під-
приємств та організацій і
секретарів партійних коміте-
тів району. З приводу ідеоло-
гічного забезпечення(?) про-
ведення референдуму висту-
пив перший секретар Київсь-
кого райкому партії В. Че-
ребин. Для контролю за
підготовкою референдуму всі
партійні дільниці були закріп-
лені на цьому засіданні за
відповідальними працівник-
ми райвиконкому і райкому
Компартії України. Саме на
останніх покладено відпо-
відальність за підготу-
вання агітаційного матеріалу.

Не залишилися осторонь і
новостворені партії та ор-
ганізації.

Вони об'єднуються. Своє-
рідним дітчем передрефе-
рендумного часу став комітет
«За співдружність суверен-
них держав», який щойно
створено у Донецьку. До його
складу увійшли представ-
ники регіональних організа-
цій Партії демократичного
відродження України, Народ-
ного руху, Союзу трудящих
Донецьку. Соціал-демократи-
чної та Об'єднаної соціал-де-
мократичної партій. Ці
комісії створюються в інших
районах області. Вони
осередків Спілки солдат-
ських матерів і товариства
«Пам'ять», Донецького місь-
кого робітничого (страйково-
го) комітету. За мету постав-
лено консолідацію зусиль де-
мократичних сил Донецчини
по перетворенню надмірно
централізованого СРСР у
співдружність суверенних
держав. Як повідомив голова
консультативної ради коміте-
ту С. Фурманюк, нині триває
підготовка до організації гро-
мадського нагляду за дотри-

манням Закону про референ-
дум під час голосування. На
одній з центральних площ
Донецька проведено мітинг
«Референдум: співдружності
суверенних держав — так!».

Осторонь підготовки до
референдуму залишаються
представники Демократичної
партії України та Українсь-
кої республіканської партії,
які виступають за самостійну
суверенну Україну. Голова
обласної організації УРП
М. Олійник вважає, що рес-
публіканцям і демократам
нависло заблоковано доступ
до місцевих засобів масової
інформації. Немає сьогодні
можливості діяти і через Ра-
ди народних депутатів. Зали-
шаються для агітації мітинги.

А між тим, на засіданні
робочої групи, створеної в
обласній Раді з метою надан-
ня методологічної і практич-
ної допомоги у проведенні
референдуму на місцях, обго-
ворюються не лише організа-
ційні моменти проведення
референдуму, а й ідеологічні.
Скажімо, один з промовців
— доцент Донецького полі-
технічного Інституту С. Ки-
ришко, хотів хоча й запевняв
присутніх, що не вті-
туватиме, все ж на-
гадав, що «при необхід-
ності на Донбасі можуть за-
дат фант існування рес-
публіки». Або взяти таний його
вислів: «У Прибалтиці на
науковий семінар й їхав ін-
тернаціоналістом, а поверну-
вся називав, так би мовити,
націонал-шовіністом».

Мені пригадувався виступ народного
депутата СРСР О. Войка на
міжреспубліканській конфе-
ренції по реалізації договору
між Україною і Росією. Він
переконаний, що головна
загроза нашому майбутньому
є в політиці старого центру,
а в анархизмі суверенітету.

А що ж шахтарі Донец-
чини? Яка їх думка щодо ре-
ферендуму, майбутнього Сою-
зу, України? На останньому
спільному засіданні Донець-
кого міського робітничого
(страйкового) комітету і ра-
ди трудового колективу ви-
робничого об'єднання «До-
нецьквугілля» розглядалися і
ці питання. В цілому шахта-
ри висловилися за Союз.
«Але за Союз, укладений не
з центром, а між республіка-
ми, — уточнює член страй-
кового А. Сливко. — Ми — за
суверенну Україну!».

Невпинно наближається
день проведення референду-
му. Все щільніше визначають
свої позиції мої земляки.
Візьму на себе сміливість
прогнозувати, що більшість
донецчан віддасть перевагу
Союзу. Але акому? Ось у чо-
му питання...

Юрій ДОЦЕНКО,
власний кореспондент
«Голосу України».

Продиктовано
в номер

ВИХІД

ІЗ МОВЧАННЯ

Середь 13 березня. Відпо-
відь заступника прем'єра
союзного уряду Л. Риб'єва,
який днями прийняв делега-
цію страйкарів Донецька, бу-
ла лаконічною: «Тільки-но
ми почнемо виконувати ваші
вимоги, як у зроблену вами
пробірку хлинуть інші. А
державний гаманець порож-
ній».

Оцінити позицію центру
і виробити компромісне рі-
шення мали дві представниць-
кі наради, що відбулися в Лу-
ганську 11 березня. Споча-
тку зустрілися делегати
страйковий і робітничих
груп області, а зго-
дом до них приєд-
налися керівники вугіль-
них підприємств і об'єднань,
радянські, партійні, профе-
сійні та господарські пред-
ставники. Стояло одне пита-
ння: яким чином досягти пос-
тавлених страйкуючим шах-
тарями цілей?

Єдності не було, як і рані-
ше. Спершу ряд страйкових
комітетів області не наважи-
вся взяти на себе відповідаль-
ність за продовження страй-
ку і входження в нього всім
регіоном. А ситуація, коли
шахтарі чекають єдиного рі-
шення, довго тягнутися не
може, інакше — пряма загро-
за соціального вибуху.

Наступне зібрання вже
маючи прецедент нерішучо-
сті шахтарських лідерів, всім
різногослосим загальним висло-
влюється за припинення си-
лового тиску на уряд. Однан-
і це рішення виявляється не-
життєздатним, бо не знало на-
пруженості у трудових ко-
лективах. Готуються до голо-
довки страйковий комітет
об'єднання. На знак протесту
проти бездіяльності РРСКД
покинули нараду представ-
ники «Краснодонецквугілля».
Одна за одною там зупинили-
ся на добу чотирі шахти. На
кевказнацький строк припини-
ли роботу дві шахти «Сверд-
ловантрациту». Не відванта-
жують вугілля і в деяких ін-
ших об'єднаннях області.

Спіраль шахтарських проб-
лем закручується як ковий
оберт. Ясно одке: хоч і не-
має єдності між люди-
ми, але скоріш усього події
розвиватимуться в руслі гір-
ничої солідарності, раз цієї
роботи не зміг організувати
РРСКД.

Сергій СКИБА.
Луганськ.

ДЛЯ ДІЛОВИХ

У США ВИЙШОВ ПЕРШИЙ НОМЕР «УКРАЇНИ

У СВІТІ

Гарвардському
У журналі по-
Президії Ве-
УРСР з роз-
членів Президії
та про українське
господарство,
на проблемах
зерна на Укра-
після всіх
викладок стат-
тистичного
висновком: Ук-
можливості бу-
у світі вироб-
господарської
Читачів за-
терпіння про сп-
но-американсь-
во «СЦ» Джо-

БЮЛЕТЕНЬ

для проведення опитування населення Української РСР

17 березня 1991 року

Чи згодні Ви з тим, що Україна має бути в складі
Союзу Радянських суверенних держав на засадах
Декларації про державний суверенітет України.

Согласны ли Вы с тем, что Украина должна быть
в составе Союза Советских суверенных государств на
началах Декларации о государственном суверенитете
Украины.

Залиште одну з вказаних відповідей, іншу викресліть

ТАК НІ

Бюлетень, в якому при голосуванні викреслені слова ТАК і НІ
або не викреслені обидва слова, признається недійсним

СТРАЙК ГІРНИКІВ ТРИВАЄ

Середа, 13 березня 1991
року. На засіданні РРСКД, в
якому взяли участь представ-
ники 30 шахтарських міст
регіону, прийнято рішення
поновити страйк, перерваний
у липні 1989 року.

Напередодні зупинилася
ще одна шахта в Донецьку —
«Запореваляна». Страйком
охоплено понад 10 відсотків
вугільних підприємств об-
ласті. Піншу «понад», тому
що в будь-який момент цей
понадний соціальної неста-
більності на Донеччині може
зрости.

Як і тиждень тому, епі-
центром весняного страйку
залишається шахтарський
Красноармійськ. Сьогодні
тут не працюють майже всі

вугільні підприємства. Став-
лення до позиції страйкарів
у місті неоднозначне. Підри-
муючи в основі соціальні ви-
моги шахтарів, більшість лю-
дей не схвалює методи, до
яких вдаються гірники у сво-
єму протистоянні. Вчора у
місті відбувся багатовідлюдний
мітинг залізничників, де ті
висловили негативне ставле-
ння до рішення своїх земляків
продовжити страйк. І це не
дивно, адже об'єднання
«Красноармійськвугілля» уже
заборгувало залізничникам
520 тисяч карбованців, з ви-
ни страйкуючих залізнични-
ків не отримують зарплату за
березень...

Юрій ДОНКО.
Донецьк.

«ПІК» КАЄТЬ

ІЗ МОВЧАННЯ

ВИХІД

100

манин Закон про референдум від під час голосування. Малодія з центральних площ Донецька проведено агітаційно-просвітницькі заходи: агітації суверенних держав — такі».

Осторонь підготували до референдуму «залишкові» депутати Деміратичної партії України та Української республіканської партії, які перебувають за кордоном суверенної України. Вони обласно організації «Рух за РІМ» і «Донецьк».

Намаємо законно доступ до місцевих засобів масової інформації. Немає сьогодні можливості зв'язатися з керівниками народних депутатів. Залишаються для агітації мітинги.

А між тим, на засіданні народних депутатів Донецької обласної Ради з метою надання методологічної і практичної допомоги у проведенні референдуму, всі народні депутати виступили з пропозицією, щоб не тільки організувати, але й ідеологічно — довести Донецького політехнічного Інституту С. Кишич, котрий чия й записав на зустріч семінар з Іван Ігнатівичем, все ж нагадав, що «при необхідності на Донецьк можуть заїхати представники Донецько-Криворізької республіки». Але взяти такий його виступ: «У Прикарпатті на зустріч семінар з Іван Ігнатівичем, а повернувшись назад, ти бив мого, націю: поштовх!».

Мені привелися риторичні запитання народних депутатів СРР О. Война на міжреспубліканській конференції про реалізацію договору між Україною та Росією, переконання, що головна загроза нашої майбутньої не в політиці старого центру, а в економіці старого центру.

А що ж шахтарі Донецького Аша Іх удача щодо референдуму, майбутнього Союзу? Ми маємо сильному засіданні Донецького міського робітничого комітету, який і в Раді трудової колективів виробничого об'єднання «Донецьксталь» розглядає ці питання. Цілий шахтарський місто, біля якого «Але за Союз, укладений не з центром, а між республіканськими державами, чия країна — А. Спішно».

— А за суверенну Україну?».

Невшіно наближається до закінчення. Ми маємо свої позиції мої земляки. Визнаю на себе сильність і відповідальність, біля якого дочечна влада перевагу Союзу. Але нікому? У що чому питаю...

— **Юрій ДОНЕЦЬКО**, власний кореспондент «Голосу України».

ПРИВАС

вугільні підприємства. Ставлення до позиції страйків у місті неоднозначне. Підприємства в основі соціальні питання, а не економічні. А деякі не схвалює метод: «Якось являються гірники у своєму підприємстві, а в місті і в міській влади, біля якого мітинг закінчення, де ті висловили негативне ставлення до діяльності страйків, а деякі об'єднання «Красармійськсталь» у них працюють, біля якого 520 тисяч карбованців, а деякі страйкують закінчення не отримувати зарплату за безробіття».

Юрій ДОНЕЦЬКО, власний кореспондент «Голосу України».

вугільні підприємства. Ставлення до позиції страйкарів у місті неодноразове. Підприємство в основі соціальні вимоги шахтарів, більшість людей не схвалює методи, до яких вдаються гірники у своєму протесті. Вдома у місті відбуваються батоготримання залізничників, де ті висловлювали негативне ставлення до рішення своїх земляків продавати страйк. І це не дивно, адже об'єднання «Брасоварський вугілля» уже кілька років залучає понад 520 тисяч робочих, а шахтарів страйкуючих залізничників не отримують зарплату за безробіття...

Юрій ДОМОКО.
Донець.

Досі за кордоном інформація про українську економіку та її повнішою економічними зв'язками з'являлася лише періодично, у чепованій й розпорошеній англії. Вони густіше сиділи загальних потіку або спеціальних вісників про російську економіку. Відтепер за інформація мінимуватиметься в одному виданні — комерційній підприємницькому щомісячнику, який почав виходити в США.

У цьому номері розповідається про спільні з іноземними українські підприємства, проведення купівель підписання угоди між Росією та Україною, аміцено заїзду про наукову конференцію

_____ **PAID BY**

У світі

Гарвардському університету. У журналі подано структуру Президії Верховної Ради України з розподілами про членів Президії. Сьогодні стаття про українське сільське господарство, яка присвячена проблемам виробництва зерна на Україні. Цікаво, що після всіх аргументованих аналідів стаття закінчується висновком: Україна має всі можливості бути найбільшю у світі виробником сільськогосподарської продукції.

Читачів зацікавила матеріали про сильне українсько-американське підприємство «СП Джонсон» — Київ»,

яке виробляє пральні порошки і милої засоби. У статті «Закінчення холодної війни» створення нові проблеми і можливості показано, що однією із сфер, де Україна конкурує з Європою на світовому ринку, це обробка металів і металів. Проте, брати участь у дослідженні в цій сфері міжнародного маркетингу фантастично перебільшено експортний потенціал републіки.

Журнал насичений різноманітними економічними і фінансовими даними.

Вийде дайджест Міжнародна інформація систем Benelux SICORA, доктор економічних наук.

них опадів на Україні не передбачається. Вночі та ранком місцями тумани. Вітер змінний південний, 2—7 метрів на секунду. Температури вдень 1—7, вночі — 1—5 градусів тепла. Вночі 1—7 градусів морозу.

По Києву та області сьогодні ядять без опадів. Вітер слабкий. Температури 2—7 градусів тепла.

14 березня 1991 року № 50

ЧИМ НАС АБОЩІТЬ ЗА

У засобах масової інформації республіки ми розгорули широкую пропаганду на підтримку союзового референдуму. Визначася вже й стандартний набір аргументів на його користь. Ці аргументи зведені до двох. А. Савченко: «Референдум — такі, надрукований у «Голосі України» (№ 33, 1991 р.). Стаття є тим більш цікавою, що автор підписав її і як народний депутат України, і як секретар ЦК КПУ. Отже, наведене міркування не розпадається як несправне керівництво правлячої партії, а відтак і парламентської більшості. Автор одностайно виступає за збереження Союзу РСР як єдиної держави, так званої «оюшеної федерації». Він виступає проти ліквідації буд-якої інтеграції. У той же час довод Українці, П майбутню А. Савченко не розкладає. Тут читачемсо у важдні положення статті, щоб глибше зрозуміти справжню позицію автора. Вже на початку статті автор заявляє:

«...Деякі держави розпадалися в результаті внутрішніх суперечностей і конфліктів. І знову руйнувався значний уклад життя, наставало лихоліття, страждали люди. Суспільство, яке втрачало «жермо і вітрила», деградувало і поринало в хаос».

Така цитата в устах секретаря ЦК КПУ, а отже, марксиста, диктатора, справляє дивне враження. Так, держави розпадалися і гинули внаслідок внутрішніх, класових конфліктів. Згідно визначенням класика марксизму, це відбувалося тоді, коли верхи не могли, а низи не хотили жити по-старому. Але саме в цьому і полягає розвиток суспільства. Для марксизму, та й не тільки марксизму, «держави взагалі» не існують. Стара держава гине, бо створює розв'язок суспільства. І загибель відкриває дорогу новій державі, яка дає поштовх розвитку, вищою етапом суспільного розвитку. Тим більше це справедливо, коли ми говоримо про розпад імперії. Загинувла величезна Римська держава, та немале місце в історії цивілізації тільки «деградувала і поринала в хаос»? Невже визволення Сполучених Штатів Америки з-під владі вигніської корони призвело їх до загибелі? Можна навести і безліч прикладів. Невже загибель Російської імперії торішні Савченко вважає просто «лихоліттям і стражданням людей»? Незалежна Фінляндія з прикладом того, якого високого життєвого рівня, може досягти народ, що збудув державність.

Якщо автор дійсно вважає загибель імперії бідом для людства, то його послання дивно збігається з поглядом добродіїв Шугліньких, генералів Москеских тощо і абсолютно протилежне гуманним засновникам КПРС, який вважає царську Росію тюрмом народів і ціле життя бореться з цією державою.

Місний суверенітет у рамках Союзу України вже мала, і досвід той дуже сумний для її народу.

ЦІКАВО, що А. Савченко марксистів у своїй статті взагалі не цитує. Зате він цитує одного знаменитого виступа Томаса Гоббса про «війну всіх проти всіх». Цей виступ є сам по собі цікавим, а ще цікавіше, що його наводять члени ЦК. Бо погляд на державу, як на суспільний договір, уперше висловив Гоббсом, нещодавно критикували саме засновники марксизму. Та і тепер його творчі, а тим більше твори його дослідників, таких, як Гомеєв, як Макс Вебер, не доступні читачеві. А шкода, бо їх роботи величю мірою сформували частину соціології і вплинули на міжнародне право, запровад «буржуазне».

Отже, розмирюючи про природу держави, про її схильність до насильства над особою, Гоббс указував, що

те насильство є меншим злом у порівнянні з «війною всіх проти всіх». Він і Локк, а потім Руссо йшли існування ідею держави як «суспільного договору» між особами-громадянами, який гарантує їм над у суспільстві, а обмін на виконання громадянами певних обов'язків.

Але такий суспільний договір можливий лише в національній державі, створеній на території певної нації. Суспільний договір реалізується в структурі громадянського суспільства і механізмах його функціонування. І це є характерною рисою імперії та тоталітарних держав. На жаль, СРСР і є імперією з тоталітарним державним устроєм.

Беззастисливо перед державою, бо не має можливості вступати в спілку з іншими державами для захисту своїх інтересів, людина в тоталітарній державі веде власну боротьбу за виживання, покладаючись лише на власні сили. В умовах тотального порятунку вона може отримати більшу частку лише за рахунок інших.

Це гостріше ця боротьба проходить в імперії, для якої дуже важливо зберегти природне відчуття національної єдності людини як можливості організованого опору поневоленості. І саме в суспільстві власної держави і, як наслідок, відсутності громадянського союзу, єдиності серед народів спричиняє величезні страждання. Українці в XX столітті. Якою українці уособлюють єдність своєї долі, то чи допустять б вони відчуження своєї нації, чи часті громадянські війни, колективізації, голодомору 1932—1933 років, страшних репресій. Та й дивні Чорнобіля настійно нагадує про байдужість імперії до життя своїх народів. Отже, існуюча в складі СРСР не принесла до процвітання України та її громадянам. Тож варто за-мислитися над майбутнім, офіційні значення власної держави саме для примінення нескінченної «війни всіх проти всіх».

Таким чином можна зробити висновок, що автор не має чіткого погляду на природу держави. Відомістю є фактично від марксистських поглядів, А. Савченко не осмислив положення Гоббса про суспільний договір, обмежившись лише акравою фразою. Складається враження, що автор просто хотів залякати читачів.

ОТАК, використавши висліди Гоббса і ніяк його не пояснивши, А. Савченко казав: «спільним від набутої, наразі, самостійності» республікам, що вони швидко інтегруються однієї. Це теза про швидкість самостійності також потребує пояснення, бо діяльність щодо реалізації суверенітету республіки починає укладання договорів, які гарантують взаємне забезпечення інтересів. Якщо проблеми у відносинах Республіки і виникають, то їх не можна розглядати без аналізу діяльності влади, зокрема в економічній сфері. Саме центр був ініціатором і організатором економічної блокади Литви. Не Литва, а союзне керівництво поклало початок лавиноподібному розвитку господарських зв'язків на всій території СРСР.

АБО ДЕЯКІ МІРКУВАННЯ

Дуже склякий, часом сувородний, але надзвичайно відважний процес формування національної державності, шляхи створення нової суспільної держави, нових, правних економічних і політичних засад повинні стати предметом різноманітного, неупередженого аналізу. Натомість автор мавше читача націоналізм, сепаратизм, «збройним формуванням: кримським побибам». Творення державності розкладається автором лише як націоналізм. Про те, що це не так, свідчать результати опитувань у Прибалтиці, де державна незалежність висловлюється не тільки литовцями, латвіш та естонцями, але й росіянами, українцями, поляками, грузинами інших національностей, що мешають у цих республіках.

На думку А. Савченка, «криваві побибам» можуть сприяти лише белезю, з одним-єдиним значінням: президентським — питанням. Але в чому маргінальна сила того питання? Чому питання белезю, а не аналізується в юридичному, а в політичному баченні? Чому тільки одне питання?

А проте підтримав автором питання про суверенітет, і суверенітеті ледь у таких площинах: збереження — оновлення, Союз республіки — єдина держава, державним прав і зені — історичний досвід. Дале питання, що може турбувати неозадоволені, взагалі не повинні ставитися на референдумі, адже його результат не відображає справжнього волевиявлення народу і буде втлумачитися так неоднозначно.

Але чи можливо зберегти СРСР на інших основі, наприклад, як конфедерацію цих суверенітетів суверенних держав? На ці питання автор не розуміє, чи гарантує центр наперед запрограмованого результату.

Про численні порушення занодаводства, пов'язані з організації референдуму, про те, що центральні закони в рамках її власних законів та кінцямишних появою, автор взагалі не згадує. Останній принцип беззастисливо у підтримку цього референдуму — надання повноважень на його проведення різного роду політичним об'єднанням і зв'язком структурам. Такі заходи незаконні і заохочують до утворення незаконних (військових) структур і влад, подібних до гомієвського Комітету національного порятунку в Литві. Невже для правлячої партії законний і в законній «розроблений» пролетаріат буде буржуазією.

Автор звужує трактування пропонуваного в бюлетені питання, стверджує, що громадяни голосуватимуть лише за збереження Союзу чи відмову від нього. Проте результат голосування одностайно вирішує питання про долю республіки і про конкретну модель. Союз, Свєрд на відповід на питання бюлетеня означає підтримку

союзового керівництва в намагаю юридично оформити перетворення СРСР на унітарну державу. Підтвердженням цьому є текст бюлетеня, в якому чітко зазначено про збереження Союзу, а під оновленням мається на увазі перетворення його на федеративну державу. Але федеративна побудова республіки навіть тих прав, які надавав їм Договір 1922 року. Висловлює «Так», на референдумі відповіли тільки 10% Співдружності 1916 року, і не відбувається в той час, коли з'явилися перші контраргументи моделі Союзу Співдружності суверенних держав.

ПІДВАЛИНИ нової Співдружності згідно з договорами між республіками, де воєнним визнаються суверенними державами. Той чому ж така можливість оновлення Союзу не пропонується громадянам на референдумі? Відповідь одна: тільки Співдружність заперечує існування кінцямишного не. Його численні «розповіді» бюрократичні структури хотіли і далі катувати, ніяк не хотіли іти за що не відповідають.

Цікаво, що А. Савченко оминає питання, пов'язані з наповненням Союзу новими державами, хоч у бюлетені йдеться про одні з конкретних моделей Союзу, а саме — федерації. Це робиться так, щоб не ставити «розв'язання» держави такий договір має сутю денотативне значення і його укладання важливе лише як пропагандистська акція. Федеративна держава безперечно республіки на територіальні питання. Тому ніякого говорити, що наповнення Союзового договору є «яке іншим, хоч і не менш важливим питанням». В інших державах це єдина форма, за системою, основою якої є єдина Конституція. Вона не дає місця ішній державності. Місцевий «суверенітет» у рамках Союзу-Україна вже мала, і досвід той дуже сумний для її народу.

Таким чином, автор підкреслює завершальність процесу створення унітарної держави і на підтримку цієї позиції використовує дуже цікаві аргументи, які заслуговують на докладний розгляд.

По-перше, таким аргументом він закликає, що багато мільйонів людей живуть «по за межам своєї етнічної території», або «по за кордонами проживання своєї національності». Таким твердженням А. Савченко захищає ідею, що права людини, зокрема національні, можуть забезпечуватися поза межами «етнічної території» лише в єдиному і єдиному Радянському Союзі. Але це твердження спростовується досвідом правових національних держав, де права національних меншин надійно забезпечені. Про це, зокрема,

На запитання кореспондента «Голосу України» відповідає міністр закордонних справ УРСР Анатолій ЗЛЕНКО

A black and white photograph capturing a moment of action during an equestrian event. A rider, dressed in dark attire, is mounted on a dark-colored horse, which is in mid-jump over a cross-country obstacle. The obstacle consists of two vertical wooden posts connected by two horizontal rails. The horse's front legs are tucked, and its body is arched over the jump. In the background, a large, light-colored barn with a gabled roof stands prominently. A dense crowd of spectators is visible behind the barn, watching the event. The ground in the foreground appears to be a mix of dirt and grass, with some scattered debris or leaves. The overall scene is dynamic and captures the essence of a competitive equestrian sport.

Фото Валерія ІНЮТИНА.

ЩОБ ПЕРЕЛІЧИТИ, до скількох інстанцій зверталися дружина офіцера запасу — Сердюк, Михайленко та інші з приводу ущемлення, на їхню думку, житлових прав, без спеціального застереження, що обійшлося. Ситуація стає дедалі загрозливішою. «Ми», — пишуть до редакції «Голосу України» Сердюк, Михайленко, Ситиш, — просимо захисту наших прав. Матеріали направляємо також у комітет ООН з питань захисту прав людини».

У свою чергу друга сторона — керівництво Вишгородського міськвиконкому (Київська область) — підтверджує цілком серйозність ситуації.

Не хотів би схилитися ні до того, ні до іншої сторони. Але факт є факт: колишній офіцер та їхні сім'ї справді роками не можуть використати ці надані їм державою пільги на першочергово (протягом трьох місяців) одержати житло.

Голова Вишгородської міської Раді й виконкому народних депутатів А. Мартинчук пояснює:

— У 1989 році у Вишгороді здали будинок на 143 квартири по вулиці Студентській, 2, в якому для офіцерів запасу відведено 10-2 відсотки загальної житлої площі. Крім того, в 1989 році було задано першу чергу 306-квартирного будинку по вулиці Набережній, 4-а. Оскільки рішенням райвиконкому частини (162 квартири) прийняті як ґрунтові для малошлюбних, виконком міської Раді не одержав квартир для офіцерів запасу та інших членів пільгових категорій. Разом з тим після перевірки коміцією обкому партії і тресту «Підприємств» було запропоновано передати для виконкому міської Раді шість квартир житлою площею 189,19 квадратних метра, що складало 3,5 відсотка.

Оскільки друга черга 306-квартирного жилого будинку, тобто 144 квартири, здавалися в 1989 та 1990 роках поетапно (по 72 квартири), то у урядування держела фінансування для офіцерів запасу і утримувалися квартири.

Коли здавалися 72 квартири другої черги 306-квартирного будинку, збудовані за рахунок коштів підприємств тресту «Підприємств енергобуду» і павильонів, які взяли участь у будівництві, офіцерам запасу було виділено 10 відсотків житлої площі з урахуванням державного фінансування, тобто суми державних капіталовкладень. Їхнього було виділено дві квартири житлою площею 68,73 квадратних метра.

Неуважне постановою Раді містів СРСР № 970 від 14.12.89 р. виконком міської Раді відрахував для офіцерів запасу 5 відсотків одержаної площі, що становить 189,68 квадратних метра. Фактично виділено одну однокімнатну квартиру, дві двокімнатні, дві трьохкімнатні, одну чотирьохкімнатну або 407,38 квадратних метра. Квартири розподілено згідно з чергою серед офіцерів запасу.

Отже, порушень нібито немає і все-таки...

В основі житлового законодавства СРСР і союзних республік, Житлового кодексу Української РСР, інших правових актах нічого нема навіть натяку на те, що житло може бути надано на підставі записки як лист.

Однак на бланку Вишгородського районного комітету Компартії України (лист від 02.08.1989 р.) читаємо:

«Вишгородський райком Компартії України, ухвалив надати хатахостію обласного комітета народного контролю, погоджені з представленням т. Малашук Ю. С. трьохкімнатної квартири із фондів райкома партії і на продовження строку повертати дола данної площи райвиконкомом.

Даний вопрос согласован с профсоюзным комитетом апарата райкома партії.

Выписка из протокола заседания профкома прилагается.

Секретарь райкома Компартії України В. Романюк».

ПРОСИМО ТЕРМІНОВО КОМАНДИРУВАТИ ДО НАС КОРЕСПОНДЕНТА ДА ЗЯСУВАННЯ ПИТАННЯ ПРО УЩЕМЛЕННЯ НАШИХ ПРАВ ІА ОДЕРЖАННЯ ЖИТЛА. ПЕРЕВІРКУ ПРОКУРАТУРИ РЕСПУБЛІКИ ВІЯВЛЕНО ГРУБІ ПОРУШЕННЯ НАДАННЯ ЖИТЛА В НАШОМУ РЕГІОНІ. ОДЕРЖУЮТЬ КВАРТИРН ЛЮДІ, ЯКІ МОЖУТЬ ДІСТАТИ ЛІПОВІ ДОКУМЕНТИ, ДОВІДКИ.

(3 листа до редакції).

Ми, звичайно, не проти того, щоб районний начальник поліції шов житлової умови. Але і він як керівник, що очолює контроль, секретар райкому, мабуть, повинні пам'ятати, що Статутом КПРС для членів партії не передбачено пільги. Напевно, ми самі не «партизани» для народу і служу життю народу».

На жаль, дехто по-своєму розуміє «суворе додержання людських принципів і методів керівництва, утримання людського стилю в партійній роботі».

Ось втяг і з протоколу № 12 засідання профсоюзного комітету апарату Вишгородського райкому Компартії України і райкому комсомолу від 28 липня 1989 року:

«...Слушали: 1. О просьбе председателя Киевского областного комитета народного контроля т. Сомовина Ю. М. выделить из фондов района квартиру трехкомнатную квартиру председателю районного комитета народного контроля т. Малашук Ю. С., работавшему до перехода в комитет народного контроля из структурного районного комитета Компартії України».

Хтось роками не може дойти, щоб хоч на квартирі б поставили. А тут дуже просто.

«Решили: выделить из фондов района партии трехкомнатную квартиру председателю районного комитета народного контроля т. Малашук Ю. С.».

Звичайно, в такий спосіб ключ від нової квартири одержав не тільки зазначений людина номінальний член

реш. Як зазначено в листі прокуратури управління по захисту прав громадян з охорони прав громадян у соціальній сфері (Прокуратура УРСР П. Куценко (05.07.90 № 32—870—90), у ході перевірки були виявлені порушення житлового законодавства в наданні житлової площі в інших особам, Зомера, без достатніх підстав, поселилися в трьохкімнатну квартиру в трьохкімнатній квартирі голови Київського обласного виконкому Вишгородської міської Раді народних депутатів М. Остапова. На підставі листа заступника голови Київського обласного виконкому проведено доповідати квартиру І. Михайленку, яка у Вишгороді не проживала і на квартирному обліку тут не стояла. Невдоволення квартири колишній військовий В. Бобовник, який нібито зазначений «за станом здоров'я».

Зате Вишгородський районний народний суд який відбувся 4 лютого 1991 року, встановив, що Вишгородський міськвиконком систематично порушує житлове законодавство, не виділяв передбачених законом 10 відсотків житлової площі для офіцерів запасу, незалежно надав статусу турботи значить і для офіцерів запасу. В результаті чого вони не могли до уваги при визначенні розміру відрахувань. Фактично виконком виділив 589 квадратних метрів житлоплощі. Але розподілив їх не на всіх осіб розподілу. А в третій черзі зазначено 306-квартирного будинку, що бувдовився за рахунок державного фінансування, не тільки не повернув борг, але і встановив протизаконний порядок при наданні житлової площі будівництву частин будинку за рахунок пайової участі організації-замовників.

Ніхто не перечить: можливості задоволення житлових потреб відростають! Київський виконком справді обіцяв для розвитку міста потрібна територія під забудову. Тому доводиться зносити індивідуальний сектор. Але чи не завадою завжди іноді атакують будівельники подальше збільшення будинків, які довго служили б людям?

Вказано, що «легеню» гинуться, як колишньому керівництву Вишгороду. Ще з 1961 року, коли почався будівництво Київської ГЕС, виконком насамперед було заборонено капітальне приватне будівництво. Внаслідок цього протягом трьох десятиріч сім'ї коринних вишгородчан зросли, а житлові умови погіршилися. Та і у разі відселення мешканців треба виділяти їм по кілька квартир. Буває, що перед знесенням ділянки прагне пропастися і мертвих, і живих, і незадоволених».

Дявлю, що в тому ж Вишгороді заповідано надавати можливості для притоку спеціалістів здалеку, хоча своїх нема де дати. А чим пильні в рот не клади — прокопнуть так само, як прокопуть і квартири союзні відомства та члени своїх підприємств. Один тільки «Підприємств» доводив сильні квартири пригрозити! А ви, шановні ветерани Збройних Сил, повернувшись після 25—30 років служби на свою ж землю, нехай це, невідомо сильні.

Звертаючи до свого колишнього військовий начальника нічого не дали. Не допомогли, навіть не відповіли на лист і генерал з Міністерства оборони СРСР. Що там їм давно відомі? Чи треба дещо розізнати ті «обмежені контингенти», що вноділися з колишньої НДР, Німеччини, Словаччини, Польщі, Угорщини. Не секрет, що їх повернення не зменшить їх на квартири.

Отже не так уже й дивно, коли доведеться віддати людині обзиратися писати до Організації Об'єднаних Націй. І треба вжити не скаржників, а тих, хто довів їх до такого стану.

Володимир ОЛЕФІРЕНКО, спеціальний кореспондент «Голосу України».

Ми чекаємо Вас

Вам потрібні надійні ділові партнери — ми допоможемо їх знайти.

Вам потрібна впевненість у майбутньому — ми допоможемо її набуту.

Постійна реклама в газеті «Голос України» відкриває:

- шлях до успіху у Вашому бізнесі;
- міцний авторитет у діловому світі.

Редакція пропонує сторінки газети для рекламних матеріалів (оголошень, реклами різноманітних товарів, послуг, ділової інформації).

Для замовлення реклами Вам необхідно

Надіслати гарантійного листа за підписом керівників підприємства.

Наша адреса: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4. Телефон: 441-89-44.

До відома керівників підприємств, організацій і кооперативів

З 1 січня 1991 року на базі Ужгородського підприємства по матеріально-технічному постачанню і комплектації «Закарпатліскомплектпостач» і комерційних служб об'єднання «Закарпатліс» створено господарсько-кооперативне підприємство — акціонерно-комерційний центр «Плойд» (АКЦ), який працює з клієнтами на договірних умовах.

Прохання з усіх комерційних питань звертатися за адресою: м. Ужгород, вул. Радяська, 60.

Директор АКЦ «Плойд» — Яворовський Ю. Ю.

тел. 3-33-38

У складі центру працюють фірми під керівництвом директорів: «Ліс-постач» — Товт К. Ю.

тел. 3-23-51; 3-20-37

«Ліскомплект» — Чікало Г. М.

тел. 3-71-00

«Техматпостач» — Козуб І. І.

тел. 3-41-30; 3-32-09

«Будматпостач» — Потокі Ю. Д.

тел. 3-71-79

«Закарпатліскомплектпостач» (базу МТП І К) — Терзає А. А.

тел. 3-31-23

Усі претензії до колишнього підприємства «Закарпатліскомплектпостач» приймаються до 1 квітня 1991 року.

Минстрой УССР
комбинат
«Запорожжилстрой»
Бердянский
завод железобетонных
изделий № 4

Меняем автозаправщик
марки АЦ-8, 5-2555 на базе
автомобилей КРАЗ-3255 на
автомобиль МАЗ-504 или
КАМАЗ-5410.

Меняем кран башенный
строительный КБ-406М (новый)
на кран-погрузчик
КБ-406.

Обращаться по адресу: г. Бердяна
Запорожской области, Мелитопольское
шоссе, 86, Завод ЖБН-4. Телефон:
2-02-41, 2-26-42.

Украинскому филиалу
ВНИПИпротехнологии и
требуются архитекторы III-I
категории по проектированию
объектов жилищного и
гражданского назначения.

Оклад 210—300 руб. Средняя зарплата
на плечи 350—600 рублей в месяц.

Справки: 322530, г. Жалты Воды Дне-
пропетровской обл., ул. Петровского, 37.
Телефон: 2-61-94. Телеграф 349691 РЕЗЕ-
ДА.

Впервые в Советском Союзе

Наша страховая компания осуществляет взаимное страхование!!! Получив наш страховой полис, Вы обеспечите возврат денег через пять лет плюс двадцать процентов к сумме платежа!!!

У нас Вы можете застраховать практически ВСЕ: жизнь и автомобиль, здоровье и дом, квартиру и дачу, Ваши драгоценности и детей.

Впервые мы осуществляем страхование от безработицы, о также медицинское страхование.

Всем своим клиентам мы гарантируем предоставление кредитов для начала своего дела, строительство дачи и дома. Офицер, застрахованный у нас, в случае увольнения из армии получает кредит на приобретение или строительство дома или квартиры.

Юридические лица, застраховавшие у нас свои сделки, зда-

ния, персонал, имеют реальную возможность получить суду на реконструкцию.

Для заключения договора страхования Вам достаточно выслать в наш адрес заявление с указанием страховой суммы и страхового имущества, своих паспортных данных и 10 рублей предоплаты почтовым переводом на наш счет.

Компания приглашает к себе квалифицированных юристов для работы в регионах. Для этого достаточно сообщить нам сведения о себе, которых, по Вашему мнению, хватит для заключения контракта с нами.

ЧИНТНСКАЯ СТРАХОВАЯ КОМПАНИЯ: 672000, г. Чита, ул. Ленина, д. 126, а/я 862.
р/с 0004090001 в ЧИНТНСКОМ КОММЕРЧЕСКОМ БАНКЕ МФО 282486.

Не біда, а вина
кожного інтелектуала,
кожного, хто здобує
вищу освіту,
здаєма керівні
посади, а живе
галаки для
наготування
черев, біда —
як колода, до якої
свого народу, його
культури, мови.

Мова — одна
з основних ознак
нації. Мова —
фундамент
культури. Рідна
мова —
найдорожчий скарб
наrodu, підвалина
інтелекту,
основа
патріотизму. Рідну
мову повинна
берегти,
розвивати кожна
людина. Вирає
мова — вирає
культура. Вирає
культура
припиняється
прогрес, а історія
починає
творити перони,
бісмарки, мусоліні,
гітлери, сталіни,
маодзеуни. А яка
то історія — всім
аідою.

БІЛЬ ЙОГО ДУШ

Холодної осені 1989 року Українці в замурі зустрічали втрачених своїх синів. Не рідну землю, а томіше — в її лоні, поверталися тіліні останки Василя Стуса, Олексія Тихого та Юрія Литвина — колишній політв'язні. Коли про Василя Стуса і його батька всі і всім говорять і пишуть, то його поборити-страждалця, другий наш земляк Олексія Тихого і до нині залишається в тіні. Мало хто знавний із його творчої спадщини, педагогічного дідинства.

Олексій Тихий народився 21 січня 1927 року на території Ізясківського-Дружківського району на Донеччині в селищі с.п.п. Отримав вищу загальну освіту, потім закінчив філософський факультет Московського університету. Працював у школі в різному віці. 1956 року за несприятливим до ЦК КПРС і протестом проти введення радянських військ в Угорщину,

засуджений на 7 років до мордовського концтабору. В 1976 році за викликами товарищів емігрантів засуджений Доноччині. Обвинений в 10 роках таборів особливо суворого режиму та 5 років заслання. На суді, що відбувався в Дружківці, Олексій сидів на одній лаві з письменником Миколою Руденком, йому надано президиальним указом повну радянську громадянство.

До речі, про суд, в томіше — судились. Мені доводилося розмовляти з новонаказом, який був слухавником гладцем не тієї страшної багатосторонньої вистави. Колішній комсомольський працівник розповідав, не вгадував їх «активістів», ні той земитрий процесі, ні бездіяльність, а віято, що це страшні зазначені лумани на адресу інтелігентів-патріотів. Ці сповідаї девелес могому співрозмовнику важко, гадаю, він бачив про що про-

мовав. Та все ж племя не дію, що ці люди не поздають про фенті, ні про праву повенні навіки історії. Тим леме, що до цього зобов'язує його таперішні журналістське робота.

Та повертаючись до страдичної долі Олексія Тихого. Після оголошення вироку він перебував в ув'язненні спочиву в таборі Мордовія, а потім у концтаборі Кузино Пармської області. Принципова позиція Олексія Тихого, протест проти жорстокості та самовільного нагду, базомішні керери, даї серйозні операції на шукну повенієм його закону. 5 травня 1984 року Олексій Тихий помер — беззаконний, але не сорочний.

Сьогодні Олексія Тихого поминають до нас, дзвеніє 6, і не забути. Поминаючи його ім'я. Повертається і творче спадщина. Неодомимо, син Олексія Тихого Володар Івандидає фінансово-технічні на-

учений секретарі «Зелений світ», «Кісеа» любно-жубуляції землі, бачили стетю і інші доноччині на мимовільно відслідкувати. Суді ірмійові «антитардизма», нева. Жити ж що роздула. При- та правде, мною не була. Ібо, багато і мірувальні залиши- ж ентузіазм.

Пропонуємо, уривки з статті рідній доноччині

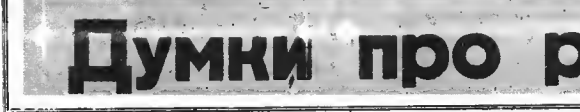
Юрій «дласний кіт» «Голосу України» Доноччині

2) Я — для того, щоб живий народ, щоб підкосили його культуру, щоб голоси цього народу достойно віш свою партію в багатолітньому світі світової культури. Я — для того, щоб мій земляк-доноччинець давали не лише бутілка, сталь, прокат, машини, швейцарі, ножи, та й для того, щоб моя Доноччина давала не тільки

тіліні інтелектуальнім генієм.

В Лені у різних працях з національного питання називав тіх рослин, що зможуть стати основою розвитку національних культур, мов, імперіалістам, негідникам, зовисаним в дусі надлюдського зухваті, таким, лакеям паризьку, лелікоруськими шовіністами.

Олексія ТИХИЙ

уобільничим футболом, уенням безбачечності, російськомовних інженерів, агрономів, лікарів, учителів, а й українських спеціалістів-патріотів, українських письменників, українських композиторів та авторів.

3) Я, очевидно, поганій патріот, слободу людини, бо, бачачи пригніт рідного народу, примітивізм жити людей, усвідомлюючи гірші наслідки сучасного навчання й виховання дітей, видання з кола культурного розвитку мільйонів мого одноплеменника розвиваються системою, маніловськими мріями, криміналістами тільки для себе. І не маю ні мужності, ні волі активно боротися за розвиток національної культури на Донеччині, за привидення.

Не вига, а біла протестів, робітників та селян), що з їхньої волі чи мовчазної згоди зникнувши з культури на Донеччині.

«Любіть Україну, як сонце любіть, як ватер, і траву, і волю. В годну щесну і в радости мить Любіть і а годину негода».

В. Сосюра.

Люблю свою Доноччину. П степи, байраки, лісостепи, тернино. Люблю і її людей, неготових турдури землі, завдяки, фибри, шхт. Люблю завжди, люблю і сьогодні, як мені здається, в годину негода, асиміляції. Байдужість мого земляка-українця до національної культури, павіть до рідної мови...

А представники малих, рибних, російської народи, що прагнули, на шкodu рідної мови та культури, запровадити жувати російським — відкористувалися терміном «націоналізм».

Я — інтерпретацією за переконанням, зичу свободи, національної незалежності, матеріального добробуту та культурного розвитку втясьмому; індійсьому, арабсьому народам, народам Африки, Азії, Америки та всім іншим. На земній кулі не повинно бути голодних, колоніальних, алісталих та малх народів. Хай кожний народ живе на своїй землі, хай творить в міру своїх можливостей культуру та науку і піднімає свій рівень здобуткам з всіма народами світу. Хочу, щоб і український народ, зокрема його частина — доноччинець, вносив свою лепту у скарбину світової культури.

Мова — одна з основних ознак нації. Мова — фундамент культури. Рідна мова — найдорожчий скарб наrodu, підвалина інтелекту, основа патріотизму. Рідну мову повинна берегти, розвивати кожна людина. Вирає мова — вирає культура. Вирає культура — припиняється прогрес. Історію починають творити перони, бісмарки, мусоліні, гітлери, сталіни, маодзеуни. А яка то історія — всім аідою.

Сучасна людина, яка не думі про аналіз того, що бачив навирту. Шлювати будувати до якого перекорного світового, посягає. Українській театри поса-

ривку, кулялись всім тощо. А що знавеш? Бездумне сидіння біля блакитного екрана, ходіння в кіно, плавання, їзди на велосипеді, футбол, заробітки, мотоциклі, лотереї, шлюві сексуальні бавуляння.

У чоловічому товаристві прочитати лайку — неважко, ючи на віні та родиче оточення. Часто сині гме на багати триперворонам матом і одержує відпавді у тому ж ключі.

А в людях розумової праці, людей із освітою, а інтелігентів від ілюстратів? Чим вони займаються у вільний від роботи час? Найрідше і знаю розуміється неш, про них пераірає освіта, ходіння до бібліотеки, читання книг за проханням пошлених інтелігентів, прикупування книг, орок, заробітки ходити в кіно та дивитися телевізор, не дозволяти читати книжки не за програмом, домашнє господарство, хати, роботи, «підвищення ідейного рівня та діловий аналіз».

У технічній інтелігенції та працівників науково-дослідних установ робота часто триває після зміни робочого дня, зокрема, проводяться обговорення, виробничі проблеми. Технічна інтелігенція та науковці завітали читалим численних журналів, газет, сидять біля блакитного екрана, за шашкою, за шахами. Зараз можна знати все на світі. І ми зря тпати водяться на найважливішіх остроях, що смерть гітлера, чи були у нього дідичини, сплутувати

ють того, до колішесі всім тощо. А що знавеш? Бездумне сидіння біля блакитного екрана, ходіння в кіно, плавання, їзди на велосипеді, футбол, заробітки, мотоциклі, лотереї, шлюві сексуальні бавуляння.

У чоловічому товаристві прочитати лайку — неважко, ючи на віні та родиче оточення. Часто сині гме на багати триперворонам матом і одержує відпавді у тому ж ключі.

А в людях розумової праці, людей із освітою, а інтелігентів від ілюстратів? Чим вони займаються у вільний від роботи час? Найрідше і знаю розуміється неш, про них пераірає освіта, ходіння до бібліотеки, читання книг за проханням пошлених інтелігентів, прикупування книг, орок, заробітки ходити в кіно та дивитися телевізор, не дозволяти читати книжки не за програмом, домашнє господарство, хати, роботи, «підвищення ідейного рівня та діловий аналіз».

ІЛЬ ЙОГО ДУШІ

1989 року засуджений на 7 років до мордовського концтабору. В 1976 році за «наклепи та антирадянську агітацію» засуджений Донецьким обласним судом на 10 років таборів особливо суворого режиму та 5 років заслання. На суді, що відбувався в Дружнівці, Олексі сидів на одній лаві з письменником Миколою Руденком, якому недавно президентським указом повернуто радянське громадянство.

До речі, про суд, в точнісінько — судилище. Мені доводилося розмовляти з чоловіком, який був слухливим глядачем на тій страшній багатоголосій виставі. Копійний комсомольський працівник розповідав, як «ганяли» їх, «вквістав», на той закритий процес; які безлідавні, в відтогу це страшніші звинувачення лунали на адресу інтелігентів-патріотів. Ця сповідь давалася мені моєму співрозмовнику важко, гадаю, він багато про що про-

мовчав. Та все ж племя не дію, що ця людина ще повідає про факти, які по праву повинні належати історії. Тим лаче, що до цього зобов'язує його телерішши журналістська робота...

Та повернемося до страдницької долі Олексі Тихого. Після оголошення вироку він перебував у ув'язненні спочатку в таборі Мордовії, в логі — у концтаборі Кучино Пермської області. Принципова позиція Олексі Тихого, протести проти жорстокості та свавілля табірної нагляду, беззастовні карцерні, дві серйозні операції на шлунку поівачили його фізично. 5 травня 1984 року Олексі Тихий помер — беззахисний, але не скорений...

Сьогодні Олексі Тихий повернувся до нас, здавалося б, із небутом. Повернулося його ім'я. Повертається і творча спадщина. Нещодавно. син Олексі Тихого Володимир (мандат фізико-технічних наук,

учений секретар товариства «Зелений світ», мешканець Києва) люб'язно передав для публікації землянам свого батька статтю «Думки про рідний донецький край», яка була написана Олексієм Тихим вісімнадцять років тому і на суді інкримінована автору як «антирадянська», «наклепницька»... Життя ж саме довело, що роздуми О. Тихого — чиста правда, якою б гіркою вона не була. Та й тепер, на жаль, багато болючих його міркувань залишаються такими ж актуальними.

Пропоную вам, шановні, уявити уривки з статті «Думки про рідний донецький край».

Юрій ДОЦЕНКО,
власний кореспондент
«Голосу України» по
Донецькій області.

Мабуть, ніколи раніше українське інтелігентство в цілому не було такою чужою та відірваною від трудящих (робітників та селян), як це можна спостерігати у нас на Донеччині сьогодні.

Тяжка була доля робітників та селян на Вкраїні до революції. Вони працювали в полі від зорі до зорі, народжували, годували та виховували по 8—12 дітей, передавали нащадкам надбання попередніх поколінь. Нелегка була й праця робітників. Я не збираюся ідеалізувати минуле, але то є факт, що народ жив не хлібом єдиним, творив пісні, танці, казки, легенди, яних і кабралося у нас сотні тисяч. У роки мого дитинства ще живі були вечорниці. Тихого літнього вечора можна було чути пісні дівчат та парубків у моєму рідному хуторі Іжівці, доносилися вони до мого вуха й із сусідніх сіл — Клинового, Віролюбівки, Оленівського, Дружнівки. Щодо праці, то сьогоднішні колгоспники працюють не менше, коли не більше. Праця на колгоспному полі чи фермі, на присадибній ділянці, біля власної худоби, птиці, ходіння чи їзда на базар, купування, дівчання, будівництво... Усе практично забирає весь час, і для інтелектуального життя, навіть для відпочинку, його залишається обмаль. Робітники переважно заграють менше фізичних зусиль, але робота, черги, переїзди теж забирають багато часу, і тому нультурний рівень як у селі, так і в місті стає все нижчим: пісні не почути, хіба що на весіллі, хрестинах чи провах у солдати після

у тому числі моєму українському, але не шляхом «інтернаціоналізації» Донеччини, не шляхом злиття націй, направлення в Донбас спеціалістів з Ленінграда чи Новосибірська, а українських спеціалістів у Казахстан чи на Урал.

У мільйонів людей не може не пробудитися цікавість, розуміння, а потім і свідомість праця на ниві піднесення рідної культури, почуття людської гідності та національної гордості. Я вірю, що така свідомість неминуче прийде в мою Донеччину. І хотілось би, щоб це сталося якомога швидше.

Українська мова — не випадна буржуазних націоналістів, не польська інтрига, не результат чи прояв антикомунізму. Це мова живого 40-мільйонного народу. І, на жаль, тепер, в епоху розквіту націй та національних культур, часто насильно впроваджуються слова, що не відповідають нормам української мови. Наприклад: площа, площадка, процент, ботинки, лимон; дев'ять годин десять хвилин, нофе натуральне, носни чоловічі і т. д. у той час, як є майдан, відсоток, черевник, цитрина, десять на десять, кава, шкарпетки. Боротьба за чистоту мови для українців Донеччини, де надзвичайна різноманітність зайшлого елементу набуває особливо значення, і повинна б стати основою в боротьбі проти всмілячів.

Основою ж культури будь-якого народу, повторюю, є його рідна мова. Багата, мелодична українська мова, яку народ проніс через віки по-

гизьку чи аваршівнізм. А та досить часто трагедія, по раже про їх розмову, зокрема Донеччині.

У нашому рідному знаку, у всі інші вузи та сь російськом нормально це? ні. Кожна окрепвправі вибрати місце проживання вою університет сить бути мовою держави, якою Естонія, Італія країна.

Людей, що ж нечтні і знема іський народ, ити з колоніст торами, якими клад, іспанці ч Америці, Індії, XVII ст., німці, ни на землях новизні, у тім нечтні (з ласки у XVIII ст.)...

Я за те, щ хлопці та дівч Москви, Тбілісі, рнікі чи Лондон знали різні нар ви, культури та надбання рідко ян то робили Т. М. Лисенно, І. сул Гамзатов, Мін та багато і вих діячів укра інших народів. вали чужо, ч культуру, щ звиння рідном підсилю його суспільно-п нвуно-технічн Я й за те, ш ких вузах навч

то, щоб жив зустрічала. На рідну — в її по- тинні оствки Тихого — колишніх — про Василь багато всі і пишуть, то страдалець, Олексі Тихого — в тім і з його — педагог народився 21 уторі Іжів Дружнівського чини і селян — вичу ма- — потім за- — факультет університе- — в рід- — з писта, — КІРС із — ведення ра- — Угорщину,

тільки інтелектуальним гено- цидом.

В. І. Ленін у різних пра- цях з національного пита- ння називав тих росіян, хто зневажливо ставився до роз- витку національних культур, мов, імперіалістами, негід- нинами, вихованими в душі найпідлішого хамства, ня- тами, ланями царизму, ве- ликоруськими шовіністами.

нривались, і ніхто за ними не сумує. Самодіяльність молоді зводиться до гітари, слухання електромюзичних інструментів у ресторани, на танцмайданчику, в запису на магнітофонну стрічку. Лю- дин майже ні в що не віряє — ні в Бога, ні в номунію. Забули старі й не дуже старі традиції та обряди, ще- дрі вечорниці, колядки, щед-

долі Ніноса Теодоракіса, Анджелн Девіс, знати, що є навіть пшашине молоко... Усе знати. А для чого? Відповідь одна: «А як же? Треба зна- ти». І, осуючи 30- люцію «Свободу Анджел Де- віс», «Свободу і незалеж- ності народу Анголі», чи «Свободу Бангладеш», люди з освітою, керівники підпри- емств чи установ не поміча-

МІХИЙ

про рідний Донецький край

футболу, росій- ська, агро- тів, а й спеціалістів- ських псь- компо-

поганий людина, рідного на- тіркі на- навчання випадан- ного роз- мох одно- осяються мі- кури ті- маю ні- активно бо- націона- а Донечч-

простих градовитих а), що з- анічної зо- українська на Доне-

можного то, хто тую, займає лише тіль- черева, до до- го куль-

ом годило- одної осві- закладів керівників мільйонів ілюцію не- кше, як

А представників малих, гноб- лених Росією народів, що прагнули, на шкоду рідній мові та культурі, запровад- жувати російську — велико- руськими держимордами.

Я — інтернаціоналіст за переконанням, знуч свобо- ди, національної незалежно- сті, матеріального добробу- ту та культурного розвитку в євразійському, індійському, арабському народам, наро- дам Африки, Азії, Америки та всім іншим. На земній кулі не повинно бути голод- них, колоніальних, відста- лих та малих народів. Хай кожний народ живе на своїй землі, хай творить в міру своїх можливостей культу- ру та науку і ділиться сво- їми здобутками з усіма на- родами світу. Хочу, щоб і український народ, зокре- ма його частна — донбасів- ці, ановив свою лепту в скарбницю світової культу- ри.

Мова — одна з основних ознак нації. Мова — фунда- мент культури. Рідна мова — найдорожчий скарб на- роду, підвалина інтелекту, основа патріотизму. Рідну мову поаніна берегти, роз- вивати кожна людина. Вми- рає мова — вмирає культу- ра. Вмирає культура — при- пинається прогрес. Історію починають творити героїни, бісмарки, мусоліні, гітлери, сталіни, маодзедзю. А яка то історія — всім відомо.

Сумно і моторошно стве на душі при аналізі того, що бачив явкруги. Цілковит- та байдужість до всього пре- красного, святого, людсько- го. Українські театри поза-

ривки, купальські пісні тощо. А що лишилося? Бездумне снідіння біля блакитного єн- рана, ходіння в кіно, пляш- ка, розмови без кінця про футбол, заробітні, мотоцик- ли, лотереї, ціннісні сенсу- альні бувальщини.

У чоловічому товаристві процвітає лайка — незважа- ючи на вік та родинне ото- чення. Часто сні гне на ба- тька триповерховим матом і одержує відповідь у тому ж ключі...

А в людей розумової пра- ці, людей із освітою, в інте- лігентів які клопоти? Чим вони займаються у вільний від роботи час? Найкраще я знаю вчительський цех. У них перевірка зошитів, хо- діння до батьків відстаючих учнів із проханням посилити контроль (примувати вчи- ти уроки, заборонити ходи- ти в кіно та дивитися теле- візор, не дозволяти читати книжки не за програмою), домашнє господарство, хат- ні роботи, «підвищення ідей- ного рівня та ділової квалі- фікації».

У технічної інтелігенції та працівників науково-дос- лідних установ робота часто триває й після кінця робо- чого дня, зокрема, проводи- ться обговорення виробни- чих проблем. Технічна інте- лігенція та науковці зайняті читанням численних журна- лів, газет, сидять біля бла- китного екрана, за шаховою дошкою... Зараз модно знати усе на світі. І які звірі та птахи водяться на найвід- даленішому острові, версії про смерть Гітлера, чи булі у нього діячки, співчувати

ють того, що коїться по- руч: умирає рідна мова, ін- телектуально калічається мі- льйон людей, у тому чис- лі вони — та їх ді- ті. І ні, ніколи, не порушує цих проблем. Чо- му? Через брак знань? Не- думаю. Невміння логічно мн- слити? Не віриться. Найско- ріше через оте всезнайство, через масовий потік розва- жальної інформації, через невміння зосередити свою увагу на живому конкрет- ному ділі, через байдужість до долі рідного народу.

Схоже на те, що сьогод- нішній інтелігент розтрин- нує свою енергію та знання для нагонування власного черева та на втіху бюрократів і чиновників, на погн- бель своїх годувальників — українських трудящих серпа та молота. Тяжко повіри- ти, що хтось із інтелігентів думає, що стипендію, про- фесуру, аудиторію та лабора- торію їм, колишнім студен- там, дав якийсь корифей усіх наук чи група мудрих мужів. Адже кожен розуміє, що то матеріалізована пра- ця селян, робітників, працівників сфери пос- луг. Внесок українських тру- дарів був і є чи не найбіль- шим у цілому СРСР. І за ті жертви, що їх приніс укра- їнський трудовий люд (доб- ровільно чи примусово — немає ніякої різниці), інтелі- генція, у тому числі украї- нського походження (украї- нською її не назвали, бо їй чужим стади українська культура, традиції, мова) платять йому зневагою, пре- зирством.

чарки. Палаці культури, клуби тільки демонструють ніофіліми та іноді влашто- вують танці. Молоді в селах майже немає.

Може, я не в змозі поба- чити великих зрушень, під- несення культурного рівня народу, колективної відпові- дальності, патріотизму, висо- них моральних якостей тру- дящих та інтелігенції? Мо- же, я дивлюсь на життя че- рез чорні окуляри? Багато разів ставив свої спостере- ження, думки під сумнів, шукав помилки у висновках, що викладені в цих замітках і не знаходив виправдань ба- ченому, не зміг уявити собі райдужного майбуття. Усе, що стосується культури в сьогоднішньому житті, мені здається беззмисловим, без- глуздом. А майбутнє уявля- ється трагічним та пустим.

А, може, так і треба? (Ко- жен за себе, а Бог, з'їд чи пленум зв'єсі). Може, це є логічним шляхом розан- ку культури на Донеччині на сьогодні? Так ні ж. Не може так бути...

Я не вірю в богообраність будь-якого народу, не вірю у величчя народів та мов, не вірю в злиття народів, не вірю, що через 10, 100 чи 500 літ мого українського народу не буде. Як интер- націоналіст я щиро бажаю бо- гообраному народові (єврей- ському), великому російсь- кому та всім іншим народам всього світу жити на рідній землі, працювати на благо своїх народів, підвищувати кількість науковців до 15, 20 чи 50 відсотків. Хай кож- ний народ допомагає іншим,

невірянь, принижень, декре- тованих знижень, зневаги, у Донеччині служить зараз ли- ше незначному відсоткові людей і тільки для хатньо- го вжитку. Українська мова цілком витіснена з вузів, на- уково-дослідних установ. Не- чути її на підприємствах, у школах, дитячих садках чи- слених міст. Зникає вона навіть уже і в селах. Чи можна при такому становищі говорити про розквіт, куль- туру? Свобода і культурний рівень народу — основа про- гресу, справжнього людсь- ного життя...

У часи саого панівного становища в імперії російсь- ка мова була поширена се- ред іногородців і служила зна- ряддя для знищення «со- бачьих наречій». Тепер же в СРСР нема загальнодер- жавної мови, нема обов'яз- ку вивчати російську мову (вона аначається доброаїль- ко). Російська мова є тіль- ня знаряддя порозуміння естонця з вірменом, яку- та з молдаваном. Вона по- тріба для того, щоб заоща- дити кошти і не перенелва- ти якусь наукову працю з української на киргизську мо- ву чи з англійської на 100 мов народів СРСР, якщо та праця зацікавить всього 10 — 15 спеціалістів у кожно- го народу. Знання російсь- кї мови дозволяє швидше й ширше знайомитись із на- дбанням у галузі науки, ку- льтури, мистецтва різних, особливо малочисельних на- родів СРСР. Твердження, що російська мова краща, вища, більша, могутніша за українську, литовську, кир-

ни, грузини, в'є- ки та дівчата і- дів. Це зближує емозбагачує їх. вузах Донечч- вчтись українс- Тільки тоді во- не лише знання й пізнають наш культуру, його несуть свої зна- йну своїм наро-

Тільки жалю- нидькам байдуж- кому служити, пі готові прода- неньку. Справж- навіть коли він своїй землі, сл- му народів, бо- лям, зичить йо- ті і а міру сил- стей працює до- кравим приклад- жуть служити в- го саїту, особли- лігенції.

Не можна собі- англійський ур- хто відкрив у Л- цузькомовний мовний універсі- а Іспанії — а- Москві чи Ярос- неросійський. А- ні всі вузи (під- всі!) російськом-

Виховуєт с- мадян і патріот- мовній основі — саме, що зводять піску без фунда- ва може розсу- вому початку або й рухнути завершення, зав- ім камінями і т- житиме, і сусіді- Навчання в- вняно вестись рі-

Думки про
рай».

ЦЕНКО,
спондент
Дня» по
дист

Теодоракіса, знати, що є молоко... Усе? Відпоаідь? Треба зна-ти. І до Анджелі Де-Андреа, «незалеж-ноголі» чи «деши», людк-и підпри-в не поміча-

OH

коїться по-
мова, ін-
лічаться мі-
тому чис-
Іх ґґ ді-
ліні. Не
облем. Чо-
знань? Не-
логічно мн-
ся. Наяско-
всезнаystalво,
логік розва-
дії, через
ити свою

конкрет-
байдужість
роду.
що сьогодні
розтринь-
та знання
власного
у бюрократ-
на погн-
альників —
арів серпа
поверн-
інтелігентів
дію, про-
та добре

ним студентів
корнфей
на мудрих
ен розуміє,
ована пра-
робітників,
ерн пос-
вських тру-
не найбіль-
СР. І за ті
рніс уира-
люд (доб-
усово —
ці), інтели-
ці, інтелек-

...україн-
... (україн-
...ш, бо й
...українська
...її, мова)
...агою, пре-

У мільйонів людей не може не пробудитися цікавість, розуминин, в потім свідомі праця на інші піднесення рідної культури, почуття людської гідності та національної гордості. Я думаю, що така свідомість неминуче прийде в мою Домовину. І хотілось би, щоб це сталося якомога швидше.

ни, аїдоток, череваник цит
рина, десять на десету, на
ва, шкарпетки. Борьба за
чистоту мови для українців
Донецьких, де надзвичайно
різноманітність зайшлого
елементу набуває особливо
ого значення, і повкція б ста
ого основою в боротьбі проти
асиміляції.

Основою ж культури будь-
якого народу, повторюю, є
його рідна мова. Багато, ко
порити, милозвучна, мело-
дійна українська мова, яку
народ проніс через віни по-

невір'я, приниження, декретованих знищень, зневаги, у дощечинці служить зараз лише незначною відстоюючою людию і тільки для хатньо-го ажитку. Українська мова і ділом антиглена за вузів, науково-дослідних установ, не утворює Пів підприємств, у школах, дитячих садках членилених міст. Зникає воно навіть уже і в селах. Чи можна при такому становищі оповити про розвиток дити-

9). Російська мова є тіл-
но з вивченням порозуміння
стоять з арменіном, яку
з молдаванином. Вона по-
бувна для того, щоб заоща-
дити кошти і не перепада-
ти якусь наукову працю з
української на киргизьку мо-
ву чи з англійської на 100
народів СРСР, якщо не
зацікавить всього 10
- 15 спеціалістів у кож-
ному народі. Знання російсь-
кої мови дозволяє швидше і
простіше знайти потрібні і на-
д

гизьку чя аварську — і шовінізм. А такі твердження досить часто трапляються в газетах, по радіо, не кажучи про їх побутування в розмовах, зокрема в нас, в Донецьчині.

У нашому регіоні, наскільки я знаю, вибірково

Людей, що живуть на Донеччині і злезажають у краватку Імперського народу, можна порівняти з колоністами і плантаторами, якими були, наприклад, іспанці чи англієць в Америці, Індії, Австралії і XVII ст., німці, болгары, греки на землях зарозумілих козаків, у тім числі на Донеччині (з ласки Катерини II у XVIII ст.)...

дай

идамь байдуже, де жити, кому служати. Вони за гроші готові продати і рідну єдину. Справжній патріот не продає коли він не живе на своїй землі, служить своєму народові, болі його болячим, зичить йому безсмертності в міру сил та можливо-сти прадоє для нього. Ясравний прикладом цього можуть служити вірмен асьо-о світу, особливо Гіня Інтегція.

ому початку будівництва, бо я рухнути після його завершення, заваливши свої камінням і тих, хто в ній житиме, і сусідів...
Навчання в школах повинно вестись рідною мовою

А найстрашніше, мабуть, дитина стає свідком у дитячій садовій, Донецині. У містках усі вчителі, діти, наскільки я знаю з розповіді батьків, мов із батирами, аччеліськими вихователями, — асистентами, комівні. Чому? Відповідь, дитина «Тех хочуть атрачає». Дитина на від колісних атрачає найкраще, доречче — рідну мову. І не може чинити опору. Коли дитина росла людиною садовою вибирала рає собі місце роботи, пробирав живлявня чи мову, часто на жовтуду саовому Ідементу чин

[illegible]

виросли на Донеччині, со-
мільсяся признати, що
жовти українці, соромитися
говорити українською мовою.
О їх називають «хохлами»,
бандерами... Ні, таке стави-
ти не має нічого спіль-
ного з інтернаціоналізмом...
Я не хочу асимілюватися,
я хочу стати безбаченком.
І я хочу, щоб асимілюва-
лися росіяни, греки, татари,
виріф. Хай кожний народ
стане на своїй землі, творить
міру своїх сил культури.

ніями традиціями, історія на-
шого народу. Історія ж укра-
їнського народу понині що не-
доступна не лише молоді, а
спеціалістам, зокрема вчи-
телям. Хочеться сподівати-
ся: і вірити, що незабаром

Донецчина* — це шоста частина всього населення України за національним складом. Її культурний та національний розвиток може послужити вагомим прикладом для всієї України в разі її нормального розвитку, або ганебним прикладом для всієї України в разі її нездорового розвитку.

зв'язати двоякниж, мож-
на навіть сказати, злочинні
байдикуєш у питанні мови
та культури, саме в тій ча-
стинці людських взаємовідно-
син, куди алкаєм було спря-
моване вістря ганебної мо-
ралі польської шляхти, ка-
толицької церкви, російсь-
кого царизму.

Ми не можемо задоволь-
нитися формулою «народ не
помиляється», народ хоче
російськомовних шкіл, ву-
зів, закладів, хоча б кондук-
торів у трамваях тощо. Шля-

...який емілі? ... Колюсті?
Заробити чи? Емігрант? Не-
маміний бажаний спеца-
ліст чи нахлібник-дармоїд на
ліній «братнього» народу? Ко-
лиш кожен, хто прийшов не-
прошений на чужу землю,
має поважати український
народ, або нехай перебрис-
ає на свою батьківщину.
Коли доброзичливі щодо ук-
раїнського народу чужинці
на Донеччині матимуть свої
національно-культурні по-
таємства, газети, киurgi піс-

...а інформації закликає кожного активно втручатися в громадські справи, боротися із хуліганством, пияцтвом. Я вважаю, що національна бездіяльність, моральна порожнеча, тваринність — хвороби незрівнянно тяжчі від алкоголізму та пияцтва. І в значній мірі причиною останніх. Тому агітатори пропаганди та агітації повинно бути спрямоване в першу чергу проти них. А не раз цього яма ні в газеті, ні в журналі.

* Очевидно, автор мав на
увазі увесь Довбас.

ВІСЬОКІНЦІ ТУНЕЛЮ...

На минулому тижні увагу спортивного громадського республіки привернув не тільки футбольний матч Кубка кубків між київським «Динамо» і «Барселона», в якому одна думка заважала події. Матеріал на увазі установка конференції Федерації футболу України.

З інформацією про роботу цього органу протягом 1990 року виступив його голова Микола Фоміних. Вільшій зваженні заважала цієї згоди не проводили. А оразу розпочали висловлювати думки щодо статуту національної Федерації футболу України (таким був, робочий варіант назви). Стут і почалося найкраще. Заблотаючи наперед, зазначу, що, на жаль, психологія більшості функціонерів не змінялася на краще. Прогресивні пропозиції щоразу відхилялися рішуче й залювало. Відчуалося, що такий кім подій лавою влаштував і Миколу Фоміних, який здавав повноваження після 17-річного періоду праці в клубі і виступивши головою Федерації футболу СРСР Вячеслава Колосова, і керівництвом Державної комітету у справах молоді, фізичної культури та спорту.

Проти того, щоб Федерація була громадсько-державною організацією виступили: суддя несекозної категорії Михайло Кусень з Львова, його земляк, віце-президент клубу «Карпати» Ростислав Заремба, президент клубу «Григорівка» (Львів) Францішук Анатолій Рувальський, представник державної «Галичини» Василь Кисаревич та ще кілька делегатів конференції, і запрошений народний депутат РСР Леонос Кандош. Їхніми опонентами були заступник голови Київського обласного футбольного клубу, суддя несекозної категорії Микола Кірсанов, заступник голови Державного комітету у справах молоді, фі-

Футбол

зичної культури та спорту Володимир Барабаш.

Відповідальний секретар Кримської Федерації футболу Євген Ярибаш змушував триграти на самостійності українського футболу в націоналізм і запропонував вилучити з назви республіканського футбольного органу слово «національний». Про пропозицію підтримала більшість. Замінили в назві й слово «Україна» на УРСР.

Кандидатом на посаду голови Федерації виступив Олег Базилевич, Володимир Мунтяга, Віктор Банникова, Анатолій Ковальова та Петра Беносенія. Потім кандидати виступили із своїми пропозиціями.

Першим узяв слово заслужений тренер СРСР О. Базилевич:

— Ми сьогодні повертимося до старих підходів. А це означає, що ми, на жаль, ідемо до політичної ситуації. Я особисто відмовлююся від такої позиції. Адже сьогодні розмовимо про кандидати Федерації футболу республіки тренерів, актив одіоголово виступили за національний чемпіонат України, вилучили лише зазначити рішення нашого парламенту про конституційну державність. Здавалося, ми, нарешті, починали сходити в міст тунелю. Але раптом сьогодні заявляємо, що не бачимо його. Продовжимо погоджуватися з тим, що залишилися білямою Федерації футболу СРСР, а ще й державною організацією і чотирі наступних років будемо «чужа залучені». А тим часом, як мало питань, які маємо вирішити самостійно. Однак усе залишається на місці. Ураховуючи те, що прийнятий статут, який дозволяв нас можливість працювати на свій розсуд, продумано спо-

тимо краще, — сказав новий голова. Чи задовольняє записаний статут Федерації? — Ще до якого обрання, я виступав у пресі з критикою багатьох положень цього документа. — Ваше ставлення до незалежного чемпіонату України і до назви республіканської Федерації національної? — А ми і є національна федерація і майже самостійна. Щоправда, поки громадсько-державна і не необхідна, бо ще не маємо потрібних коштів на розвиток дитячо-юнацького та масового футболу. Тому приймемо допомогу Державного комітету в справах молоді, фізкультури і спорту. Надалі така залежність поступово зійде на нівець.

Стосовно ж чемпіонату. Ми й сьогодні його грати не можемо, але на жаль, нас поки не визнавали в ФІФА та УЄФА.

Зроблю невеличкі уточнення. До ФІФА приймають лише ті країни, які мають незалежну національну федерацію і просили прийняти одні національний чемпіонат. Отже, без рішучих змін ми не досягнемо сприятливої роботи блим моря.

І на завершення наведу слова народного депутата України Ярослав Кандош:

— Зміни, і ширі, все ж стануться. Не сьогодні, так завтра Український футбол неодмінно буде суверенним.

Віктор БРАННИКІН, спеціальний кореспондент «Голосу України».

ВІД ДОБРА ДОБРА НЕ ШУКАЮТЬ...

Який в турнірі команд другої ліги існував Кубок переможцю, то його подолання бачили, став би рівнісний «Авангард», який здобув перемогу в турнірі з 19 голами проти «Хоча» (Київ). Найкращий тренер авангардів Роман Покора вважає, що на мапю заслуговувала й на північ.

Що ж, на помилках ачаться, — каже Р. Покора. — Злішним будемо цього сезону. Хоча, звичайно, дуже прикро...

Одне слово, відчуватися, що авангардівці, прийнявши, не зображали поступатися завоюваними позиціями.

Масте рацію. Однак, на жаль, турбує тільки, що в Рівному не маємо необхідної підтримки. Річ у тім, що багаторічний шеф — колектив знову транзитних агрегатів — практично самотужку вийшли він опини. Добре, що ми наш футбольний клуб робити, але команда клубу трималася на плаву.

В авангардівці позад три етапи підготовки, які вони провели в Києві, Ніжні, Північній та Іршаві. Чи задоволені своїми підопічаними?

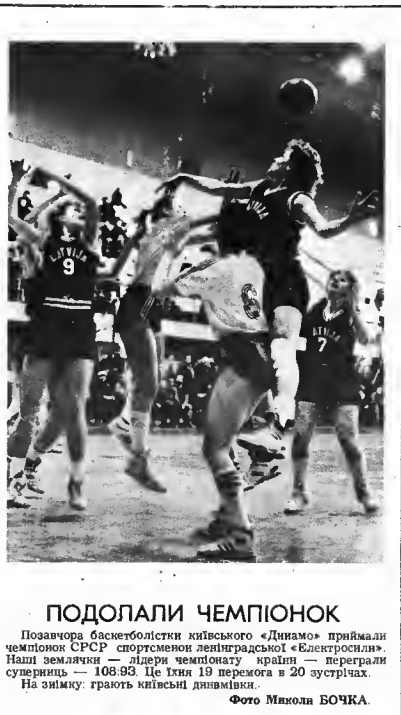
— Насамперед скажу, що ми повторили свій минуло-

річний графік. Як кажуть, від добра добра не шукають. Усіх хочуть працювати із задоволенням. Іграли вже й чимало контрольних матчів. Мабути, не варто переохолодити всі. Але окремі результати назву: виграли в сесанському «Арату» — 2:0, а з командами першої ліги — «Зіброду» (Київська) та «Динамо» (Сухум) розіграли етап підготовки проведемо на Закарпатті.

І остільки літ змін а складі?

— Залишили команду Стенішній, який перейшов до кримського «Металіста», і Самардха, якому дозволили виступати за команду з чехословацького міста Гуменине. В інших клубах триматимуть Гринишчю та Носак. Однак, гадаю, їх успішно замінити наші новачки — Гладкий і Вільчизинський з червоноградського «Шахтаря». Бронський з шепетівського «Темпу» Кривий та Бендешко із збірського «Колоса». Наблюдали налі на визначили лідери — Новака, Сарнацького, Ушмаса, Бондаря, Петрика. Це саме вони «роблять» гру...

Василь МИХАЙЛОВ, Рівне.

ПОДОПАЛИ ЧЕМПІОНОК

Позачорва баскетболісти київського «Динамо» приймали чемпіонів СРСР спортсменів лєнградського «Електросила». Напів землячки — лідери чемпіонату України — перетрапили суперників — 108:93. Це їхня 19 перемога в 20 зустрічах. На зймку: грають київські динамівці.

Фото Микола БОЧКА.

ТЕЛЕФОНІ РЕДАКЦІЇ ГАЗЕТИ, ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР —

Заступник головного редактора —

446-92-11.

446-70-42.

446-91-16.

446-91-37.

446-91-36.

Відповідальний секретар —

446-72-63.

Заступник секретаря —

446-90-22.

Відділи:

журналістики —

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.

446-91-20.